

10
jaar

ChristenUnie

Zet Den Haag in bloei

Verkiezingsprogramma 2010-2014
ChristenUnie Den Haag

Inhoudsopgave

Inleiding en Speerpunten	3
Deel I) Een veilig en dienstbaar Den Haag	6
1. Veilig en leefbaar	7
2. In vrede samenleven	10
3. Goed bestuur in dienst van de burgers	13
Deel II) Een duurzaam en sterk Den Haag	15
4. Prettig wonen in een duurzame stad	16
5. Beter bereikbaar: mobiliteit in Den Haag	20
6. Werken in een sterke stad	23
Deel III) Een bloeiend en betrokken Den Haag	26
7. Oog voor de jeugd, vriendelijk voor het gezin	27
8. Zorg voor elkaar	31
9. Stad in bloei	34
10. De ChristenUnie in uw wijk	37
Colofon	40

Inleiding en speerpunten

Den Haag tot bloei brengen, daar gaat de ChristenUnie voor. Samen met u?!

De ChristenUnie is er voor u! Juist in deze moeilijke tijden willen wij als christelijk-sociale partij de handen uit de mouwen steken en ons inzetten voor u en voor onze stad. Dat doen we vanuit onze persoonlijke betrokkenheid bij onze samenleving en vanuit onze christelijke overtuiging. Daarbij laten we ons aansporen door Gods opdracht om Hem en onze medemensen lief te hebben en ons in te zetten voor de vrede en bloei van onze stad.

De ChristenUnie is een betrokken partij met oog voor mensen, hun welbevinden en hun relaties. Niemand leeft voor zichzelf en niemand mag aan zijn eigen lot worden overgelaten. We geloven dat mensen tot bloei komen als ze zich voor elkaar verantwoordelijk voelen en zorg dragen voor elkaar. We zetten ons daarom in om onmenselijke situaties van verslaving, armoede, uitbuiting en eenzaamheid tegen te gaan en te voorkomen. De ChristenUnie wil alles doen wat in haar vermogen ligt om mensen tot hun recht te laten komen. Dat kunnen we niet alleen.

Als inwoners van Den Haag zijn we geen losse eenheden die met de rug naar elkaar toe staan. We zijn als mensen en samenlevingsverbanden op elkaar aangewezen. Wij willen daarom ruim baan geven aan die gemeenschappen waarin zorg en verantwoordelijkheid opbloeien. Gezinnen, scholen, kerken, bedrijven, sportclubs en verenigingen vormen de basis van de samenleving.

De ChristenUnie staat voor de vrijheid van godsdienst en voor het bijzonder onderwijs. Religieuze en culturele verschillen zijn in de praktijk soms lastig, maar als we elkaar de ruimte geven, elkaar respecteren en ons normaal gedragen, dan kan diversiteit de gemeenschap versterken. Wij willen ons dan ook inzetten voor onderling respect ondanks de verschillen, maar ook voor goede inburgering en het leren van de Nederlandse taal. Iedereen in Den Haag moet uitgedaagd worden om volwaardig mee te doen aan onze maatschappij, zonder geremd te worden door discriminatie.

Den Haag moet veilig en leefbaar zijn. Het is een belangrijke taak van de gemeente om criminaliteit en overlast tegen te gaan. Met elkaar kunnen we iets doen tegen hufferigheid op straat en vervuiling van onze leefomgeving. Daarom wil de ChristenUnie 10 Haagse stadsregels waar iedereen zich aan dient te houden.

Wij willen ons inzetten voor duurzame economische ontwikkeling. Goede zorg voor de schepping en dus voor mens, natuur, landschap en milieu heeft onze grote aandacht en betrokkenheid.

Maar de overheid heeft niet alles in de hand. De politiek kan en moet niet alles oplossen. We hebben elkaar nodig. Alleen samen kunnen we Den Haag tot bloei brengen. Daarbij beseffen we als christenen in de politiek dat de bloei van onze stad afhangt van de zegen van God.

U kunt er van op aan dat de ChristenUnie zich zal inzetten voor de bloei van Den Haag. We zien uit naar de komende vier jaar en rekenen op uw steun!

Speerpunten

De ChristenUnie gaat voor een veilig, duurzaam en bloeiend Den Haag. Een stad, waar we kunnen leven in verbondenheid met elkaar, in vrijheid en als verantwoordelijke burgers. De ChristenUnie zet zich de komende raadsperiode in het bijzonder in voor de volgende 10 punten:

1. **Den Haag wordt de meest gezinsvriendelijke grote stad van Nederland.**

Gezonde gezinnen zijn cruciaal voor Den Haag. Jaarlijks vertrekken helaas veel meer gezinnen uit Den Haag dan dat erbij komen. Dat moet anders. Gezinnen moeten veilig, prettig en betaalbaar in Den Haag kunnen blijven wonen. De ChristenUnie zet in op meer ruimte voor gezinnen door de bouw van betaalbare eengezinswoningen, speeltuinen, trapveldjes, toegankelijk groen in de wijk, goed onderwijs en voorzieningen voor de jeugd.

2. **In Den Haag weten we, hoe verschillend ook, in vrede met elkaar samen te leven.**

Geslaagde integratie vraagt inspanningen van iedereen, zowel van 'nieuwkomers' als van 'oudwoners'. De ChristenUnie biedt ruimte aan mensen die mee willen doen en stelt scherpe grenzen voor mensen die dat niet willen. Werkgevers discrimineren je niet op basis van je naam, we spreken Nederlands, we gedragen ons normaal en we accepteren Nederlandse omgangsvormen; dus geen gelaatsbedekkende kleding. Inburgering is niet langer vrijblijvend en combineren we voortaan met een verplichte maatschappelijke stage. Alle nationaliteiten kunnen een waardevolle bijdrage leveren aan de maatschappij. Migrantenkerken hebben bijvoorbeeld een belangrijke positieve functie in de stad.

3. **Samen de crisis bestrijden. Compassie met kwetsbaren, ruimte voor ondernemers, en zuinig met belastinggeld.**

Juist nu is aandacht nodig voor mensen die in financiële problemen komen als gevolg van de economische crisis. Het is belangrijk mensen die werkloos worden of ondernemers van wie het bedrijf op de fles gaat, terzijde te staan en zo nodig naar ander werk te begeleiden. En juist nu verdienen ondernemers de ruimte om te ondernemen. De ChristenUnie gaat voor minder regels en meer kansen voor het midden- en kleinbedrijf, bijvoorbeeld bij aanbestedingen. En de gemeente Den Haag moet zorgvuldig met belastinggeld omgaan: zuinig met subsidies, geen geldsmijterij in prestigeobjecten en de lasten niet verhogen.

4. **In iedere Haagse wijk kunnen we prettig leven.**

Prettig wonen in Den Haag, dat willen we allemaal. Daarom ten strijde tegen zwerfafval, hondenpoep, vieze lucht, drugsoverlast, graffiti en overlastgevende panden. Het aantal coffeeshops gaat drastisch omlaag. Er komt een blowverbod voor de openbare ruimte. Handhaving krijgt prioriteit door uitbreiding van de handhavingscapaciteit en inzet van de bestuurlijke strafbeschikking. En de ChristenUnie stelt voor om samen met u te komen tot 10 Haagse stadsregels waar we ons aan houden.

5. **Voor een veilig Den Haag.**

Criminaliteit, vandalisme en asociaal gedrag zijn onacceptabel. Zorgen voor veiligheid is een kerntaak van de gemeente. Meer lik-op-stuk wordt de praktijk door bijvoorbeeld meer gebruik te maken van snelrecht. Geweld tegen hulpverleners en gezagsdragers is onaanvaardbaar en wordt met voorrang bestreden. Straatbendes en onveiligheid bij scholen worden tegengegaan, onder meer met behulp van Jeugd Interventie Teams. Met ontsprekende jongeren sluit de gemeente een "Doe Normaal-contract". En de conducteur moet weer terug op de tram.

6. **Een zorgconsulent ('wijkzuster') in elke wijk voor bereikbare en persoonlijke zorg. Ruimte voor maatschappelijke organisaties in het welzijnswerk.**

De ChristenUnie maakt zich, bij alle bezuinigingen en reorganisaties, hard voor bereikbare en persoonlijke zorg. Om de kloof tussen de ingewikkelde regelgeving en de praktische zorg te overbruggen komt in iedere wijk een zorgconsulent die persoonlijk adviseert, indiceert en zorg coördineert. Het Haagse welzijnswerk moet beter en efficiënter: de gemeente geeft ruimte aan het particulier initiatief, geeft maatschappelijke organisaties een kans, selecteert op basis van kwaliteit en geeft daarbij dus ook christelijke organisaties een volwaardige kans.

7. Voor een bereikbaar, toegankelijk en duurzaam Den Haag.

Door aanleg van fietssnelwegen, waar je zonder oponthoud op mooi asfalt vooruit snelt. Door uitbreiding van de Randstadrail, in ieder geval naar Scheveningen. Door van stoplichten weer verkeerslichten te maken die de doorstroming bevorderen (groene zones). En door te investeren in een netwerk van oplaadpunten voor elektrische auto's. De ChristenUnie zet in op meer energiebesparing en schone energie en gaat voor een stad die bestendig is tegen de gevolgen van klimaatverandering.

8. Investeer in een samenhangend parkeerplan, meer parkeergelegenheid en draagvlak.

Het betaald parkeren, zoals de afgelopen jaren is doorgevoerd door het huidige gemeentebestuur in delen van Segbroek, Escamp en Scheveningen, is geen oplossing voor de parkeeroverlast. De ChristenUnie wil dit dan ook zo spoedig mogelijk terugdraaien. Voordat betaald parkeren überhaupt mag worden overwogen, moet een samenhangend parkeerplan voor de stad worden gemaakt, moet er eerst meer worden geïnvesteerd in voldoende parkeervoorzieningen en moet er draagvlak zijn in de betreffende wijk.

9. Voor behoud van het Zuiderstrand en tegen de cruiseterminal.

De ChristenUnie gaat voor een mooi en leefbaar Scheveningen en is dus voor behoud van het Zuiderstrand, tegen een buitenhaven met een cruiseterminal, ziet niets in duizenden nieuwe woningen en wil geen hoogbouw. Scheveningen kan mooier en leefbaarder. Niet door buitensporige bouwprojecten. Maar door gewoon te investeren in woningen waar de Scheveningers behoefte aan hebben, of het nu starters, doorstromers of senioren zijn. En door in te zetten op meer groen en openbaar vervoer en minder verkeers- en parkeerdruk. De ChristenUnie wil Kijkduin als kleinschalige familiebadplaats behouden en versterken en daar past geen grootschalige nieuwbouw bij.

10. Een gemeente die naar u luistert, zich dienstbaar opstelt en presteert.

Het IJspaleis is niet het centrum van Den Haag waar hét gebeurt. De ChristenUnie geeft ruimte aan het particuliere initiatief en zet in op minder bureaucratie en op klantvriendelijke procedures. De inhuur van dure externe partijen wordt met tenminste 25% teruggebracht. Ambtenaren, bestuurders en raadsleden moeten Den Haag kennen en weten wat er leeft in de wijk. Bij een goed bestuurd stad gaan draagvlak en daadkracht hand in hand. Samen met u brengen we Den Haag tot bloei.

Leeswijzer

Het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie is natuurlijk veel breder dan de genoemde tien speerpunten. Het programma bestaat uit drie delen met elk drie hoofdstukken. In het eerste deel doet de ChristenUnie voorstellen voor een veilig en dienstbaar Den Haag. Vraagstukken op het gebied van veiligheid, leefbaarheid, integratie en goed bestuur passeren de revue. In het tweede deel kunt u lezen hoe de ChristenUnie wil komen tot een duurzaam en sterk Den Haag. Onderwerpen daarbij zijn wonen, werken, milieu, bereikbaarheid en economie. In het derde deel wordt uiteengezet hoe Den Haag een bloeiende en betrokken stad wordt. Thema's als jeugd, gezin, zorg, welzijn, cultuur en de rol van kerken en maatschappelijke organisaties komen aan bod. Tenslotte kunt u in het tiende hoofdstuk lezen waar de ChristenUnie in uw wijk voor gaat.

Deel I) Een veilig en dienstbaar Den Haag

De ChristenUnie wil mee bouwen aan een stad waar we ons veilig voelen in wijken waar wat te beleven valt. Een stad waar burgers en overheid zich dienstbaar naar de ander opstellen en hun best doen om in vrede met elkaar samen te leven. Een stad waar onze gezamenlijke toekomst ligt. Om te beginnen wil de ChristenUnie samen met u komen tot 10 Haagse Stadsregels waar we elkaar aan mogen houden. Verder komt de ChristenUnie met concrete actiepunten die Den Haag veiliger en leefbaarder maken en stelt de ChristenUnie scherpe eisen aan een stabiele en betrokken Haagse overheid. Het Haagse stadsbestuur is wat ons betreft een betrouwbare en daadkrachtige bondgenoot van iedereen die mee wil bouwen aan een bloeiende stad.

In de volgende drie hoofdstukken willen we u vertellen hoe de ChristenUnie Den Haag veiliger en leefbaarder wil maken, hoe we in vrede kunnen samenleven en welke rol de gemeente Den Haag daarin spelen moet en wat u van de ChristenUnie mag verwachten als het gaat om het bestuur van de stad.

1. Veilig en Leefbaar

Missie

De ChristenUnie streeft een samenleving na waarin burgers zich veilig voelen en met plezier en comfortabel leven, met besef en bewustzijn van eigen verantwoordelijkheid.

Samen verantwoordelijk voor een veilige en leefbare stad

Een beter leefmilieu begint bij jezelf; burgers van Den Haag hebben een eigen verantwoordelijkheid voor een beter leefklimaat. In een stad waar veel mensen relatief dicht op elkaar wonen is acceptatie van en respect voor de Haagse medeburger vereist, zonder onderscheid in afkomst, religie en andere vormen van cultuur. Gezag en regels worden geaccepteerd in een stad waar iedereen zijn verantwoordelijkheid kent en neemt; de keerzijde is dat het niet volgen van de regels stevige consequenties heeft. We spreken elkaar aan op sociaal gedrag; deze houding is algemeen geaccepteerd.

Veiligheid en leefbaarheid hangen direct met elkaar samen. Een stad waar het prettig toeven is, roept een gevoel van veiligheid op. De wisselwerking tussen de inrichting van de openbare ruimte en veiligheid krijgt in het bijzonder de aandacht. Iedereen - vrouwen, mannen en kinderen, ouderen en jongeren, homo's en hetero's, 'oudwoner' en 'nieuwkomer' - moet zich vrij en veilig kunnen bewegen over straat. Het is ongeoorloofd dat mensen zonder legitieme reden in hun vrijheid worden beperkt.

Naast een persoonlijke is er een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor leefbaarheid en veiligheid in de stad. Naar elkaar omzien en een helpende hand bieden, gewoon aardig zijn, scheidt een prettig klimaat voor iedereen.

Het uitgangspunt in situaties van onveiligheid, onleefbaarheid en criminaliteit is eigen verantwoordelijkheid: problemen eerst zelf proberen op te lossen, oplossingen aandragen voor problemen bij het stadsdeelkantoor, de wijkagent, actief melden van onveilige situaties en overlast bij de politie. De ChristenUnie wil dat het aantal wijkagenten op peil blijft, ondanks bezuinigingen. De gemeente anticipeert actief op meldingen en communiceert hierover goed met de burger. Deze lijn vereist goed bestuur met een luisterend oor naar de burgers en voortdurend in dialoog zijn met de burger (hierover meer in hoofdstuk drie).

Veiligheid begint bij gedrag, maar ook bijvoorbeeld ruimtelijke ordening kan veel bijdragen aan veiligheid. Opvoeding en school hebben de belangrijkste functie in het aanleren van sociaal gedrag. Waar de opvoeding tekort schiet, krijgen de school en de buurt dit opvoedingsprobleem op hun bordje (hierover meer in hoofdstuk zeven).

Actiepunten voor een veilig en leefbaar Den Haag

❖ 10 Haagse stadsregels

Een prettige leefomgeving begint bij jezelf. Verantwoordelijkheid nemen voor het schoonhouden van je eigen stoep, afval in de afvalbak of meenemen naar huis en daar weggooien. De ChristenUnie komt met een voorstel om te komen tot '10 Haagse Stadsregels'. Deze stadsregels zijn de spelregels voor een stabiel en betrokken Den Haag.

❖ Den Haag een veilig thuis voor iedereen

Kinderen, vrouwen en mannen; christenen, moslims, hindoes en niet-gelovigen; of je nu zwart, blank, homo of hetero bent; Den Haag moet een veilig thuis zijn voor iedereen. Waar en hoe laat dan ook. Daarom willen we veel minder criminaliteit, overlast en sociaal gedrag. De regels zijn duidelijk. Wie regels overtreedt, kan rekenen op een sanctie, zoals een boete. Vuil op straat, harde muziek en te hard rijden in de stad worden in het bijzonder hard aangepakt. Maar boetes moeten niet worden uitgedeeld om streefcijfers te halen, dat ondermijnt het draagvlak voor maatregelen.

❖ Zelfredzaamheid van burgers vergroten

Voor iedere buurt wordt bekeken op welke wijze burgers hun zelfredzaamheid kunnen vergroten. Bijvoorbeeld door de inzet van buurtmediation bij burenruzies in plaats van direct de politie erop af te sturen, een buurtmeldpunt voor overlast en een laagdrempelige voorziening voor het doen van aangifte.

Daarnaast willen we bereiken dat meer Haagse burgers beschikken over een EHBO diploma om levensreddend te kunnen handelen als dat noodzakelijk is.

❖ **Veilige openbare ruimte**

Onveilige situaties in de stad worden gereduceerd door goede verlichting, door open situaties te creëren door bijvoorbeeld het kappen of weghalen van bosjes en/of door het plaatsen van camera's op plekken met een hoog risicogehalte. Onveilige situaties in het openbaar vervoer worden bestreden door fouilleeracties op risicotrajecten. En op de risicovolle tramlijnen komt de conducteur terug op de tram, ook overdag. In samenwerking met de politie, wijkteams en belangenorganisaties worden gerichte acties bedacht en uitgevoerd om Den Haag veiliger te maken.

❖ **Vandalen draaien op voor de kosten**

We verhalen via actief beleid de kosten van vandalisme op de daders. De resultaten hiervan en de omvang van de schade publiceren we door middel van een 'vandalismemeter'.

❖ **Tegen drugs**

Een leefbaar Den Haag is een stad waar je vrij kunt bewegen zonder geconfronteerd te worden met drugswalmen en mensen onder invloed. De ChristenUnie is daarom voor een blowverbod in de openbare ruimte, te beginnen op plaatsen waar de overlast het grootst is, zoals het Zeehelden- en Regentes/Valkenboskwartier, winkelgebieden en speelpleinen en -tuinen. De ChristenUnie wil de gezondheidsrisico's van drugs zoveel mogelijk inperken en is het daarom oneens met de recente verlaging van het afstandscriterium met betrekking tot coffeeshops en scholen van 500 naar 250 meter. Het afstandscriterium wordt weer 500 meter. Hoe minder coffeeshops in Den Haag, hoe beter het is. Het liefst ziet de ChristenUnie helemaal geen coffeeshops meer in Den Haag. De ChristenUnie zet zich in om drugsverslaafden te helpen om van hun verslaving af te komen en een menswaardig bestaan op te bouwen.

❖ **Zinnvolle tijdsbesteding voor jongeren**

Jongeren wordt de kans geboden op een zinnvolle vrijetijdsbesteding door mogelijkheden te bieden voor zelfontplooiing: creatief, intellectueel, sportief & sociaal (vrijwilligerswerk). Dit moet voorkomen dat zij verworden tot hangjongeren. Samen met de jongeren wordt een beleidsplan opgesteld waarin concreet wordt gemaakt wat jongeren nodig hebben. De ChristenUnie zet zich in voor een vrijwillig Jeugdbrandweerkorps in Den Haag.

❖ **Minder troep op straat**

De kwaliteit van de openbare ruimte moet worden verbeterd. Belangrijk is het verwijderen en voorkomen van zwerfvuil en graffiti. Ten aanzien van hondenpoep moet handhaving en toezicht op de naleving van de opruimplicht worden uitgevoerd. Verbaliserend optreden van inspecteurs met aanvullend politieoptreden moet deze ergernis nummer 1 terugdringen. Daarnaast dienen voldoende voorzieningen gerealiseerd te worden, zoals uitrenggebieden en hondenbakken, het terugdringen van meeuwen- en duivenoverlast door ook het beter reguleren van het weggooien van voedsel in overleg met moskeeën. Het wildplassen moet worden teruggedrongen door meer openbare dames- en herentoiletten te plaatsen op Scheveningen, in de stadsparken en in het centrum. Ook meer prullenbakken om de straat schoon te houden.

❖ **Veiligheid in en om het huis**

De meeste ongelukken vinden plaats in en om het huis. Onveilige situaties kunnen zich voordoen in en om huizen en panden. Brandveiligheid is in het bijzonder een belangrijk punt met de vele historische en intensief bewoonde panden in de stad: de burger (als eigenaar/verhuurder en gebruiker) wordt gewezen op zijn verantwoordelijkheid voor brandveilige situaties, zoals ondermeer het plaatsen van rook- en koolmonoxidemelders in bedrijven en woonhuizen. Bij een veilige situatie in en om het huis gaat het ook over goede sloten op deuren en ramen. De gemeente grijpt eerder in waar eigenaren hun verantwoordelijkheid niet nemen.

❖ **Anti leegstand en anti kraak.**

Zodra het kraakverbod van kracht wordt, pakt de gemeente dit actief op. Er wordt een actief leegstandsbeleid gevoerd door middel van een leegstandsmonitor. Huisjesmelkers en illegale bewoning worden onverminderd stevig aangepakt.

❖ **Uitbreiden handhavingscapaciteit**

Voor een veilige en leefbare stad is handhaving essentieel. De ChristenUnie is tegen gedogen en wil betere handhaving. Daarvoor is uitbreiding van de handhavingscapaciteit nodig. Het succesvolle Project Inhaalslag Handhaving, waarbij huisjesmelkers, illegale prostitutie en drugspanden worden aangepakt, wordt geïntensiveerd. De bestuurlijke strafbeschikking wordt daarbij ingezet. Er wordt meer ingezet op lik op stuk, bijvoorbeeld door snelrecht.

2. In vrede samenleven

Missie

De basis om als Hagenaars in vrede te kunnen samenleven is geven en nemen. 'Oudwoners' geven tijd en ruimte aan 'nieuwkomers', die hun weg moeten vinden in hun nieuwe woonplaats, zodat Den Haag ook hun stad wordt. Als Hagenaars, met heel veel verschillende culturen en achtergronden, hebben we een gezamenlijke toekomst. Wat gaan we samen maken van deze stad? De ChristenUnie wil een stad waar ruimte is voor verscheidenheid, waar iedereen zich thuis voelt, waar mannen en vrouwen gelijkwaardig zijn, waar respect is voor ieders geloof en waar mensen naar elkaar omzien. Zover zijn we nog niet. Er is teveel onvrede in de stad. Daarom zijn heldere afspraken en grenzen nodig en vooral een helder gezamenlijk toekomstbeeld. Waar gaan we naartoe in Den Haag?

Voorwaarden voor vrede

Den Haag is een internationale stad geworden. Verscheidenheid in achtergrond, cultuur en gewoonten voert de boventoon, het heeft de stad voorgoed doen veranderen. Aspecten hiervan hebben Den Haag verrijkt en interessanter gemaakt. Tegelijk levert de culturele diversiteit spanningen en frustraties op. Wijken die door de jaren heen van kleur zijn vershoten roepen een gevoel van vervreemding op. Gebruiken van de islamitische cultuur geven soms een gevoel van onbehagen en onvrijheid. Botsingen met deze nieuwe werkelijkheid willen we helder voor de ogen krijgen. We hebben 'witte' wijken en 'zwarte' wijken gekregen, 'witte' scholen en 'zwarte' scholen. Hierdoor worden de achterstanden in het onderwijs in stand gehouden en blijven de scheidingslijnen lopen langs huidskleur en culturele achtergrond. Met alle waardeoordelen van dien. Als ChristenUnie willen we die waardeoordelen veranderen. Hagenaars moeten niet langer vanuit een negatief waardeoordeel naar elkaar kijken. Ieder mens is kostbaar, ieder mens heeft talenten, ieder mens is nodig, iedereen verdient een kans. Dit gaat niet van de ene dag op de andere. Er is veel scheef gegroeid, dus er moeten eerst dingen worden rechtgezet. Dat kost tijd en inspanning. De Haagse Markt kan volgens de ChristenUnie een icoon van deze nieuwe Haagse werkelijkheid worden: een hoogwaardige trekpleister van en voor iedereen die Den Haag als thuisstad heeft leren kennen.

We vragen van de oudwoners geduld, respect en gastvrijheid om nieuwkomers zich thuis te laten voelen. Den Haag wordt ook hun stad, zij worden ook Hagenaars.

We vragen van nieuwkomers inspanningen om volwaardig te participeren in Den Haag door de Nederlandse taal te leren spreken, eigen gewoonten en gebruiken in de openbare ruimte aan te passen aan de Nederlandse gebruiken en de gelijkheid van mannen en vrouwen, homo's en hetero's, moslims en ex-moslims te respecteren. We vragen van hen een inspanning zich thuis te gaan voelen en bij te dragen aan de Haagse samenleving. Den Haag is ook hun stad, zij zijn ook Hagenaars.

Actiepunten: voorwaarden voor vrede

- ❖ **NL is de norm**
Iedereen spreekt en begrijpt de Nederlandse taal, ook de eerste en tweede generatie 'oude nieuwkomers'. Als Internationale stad maakt Den Haag een uitzondering voor hen die tijdelijk in Den Haag verblijven, zoals expats.
- ❖ **Inburgeren = participeren**
De beste manier van inburgering is werken. Vrijwilligerswerk of een betaalde baan. Inburgering is verplicht en wordt een praktijkopleiding. Lessen Nederlandse taal en cultuur worden gecombineerd met een vakopleiding, vrijwilligerswerk of een betaalde baan. Hoog geschoolde nieuwkomers moeten op hun niveau een inburgeringscursus kunnen volgen, zodat ze op universitair of HBO-niveau kunnen gaan werken. Voor analfabeten wordt eerst aandacht gegeven aan spreken en luisteren, zodat ze zelfredzaam zijn. Daarna wordt lezen en schrijven geleerd. Om van de inburgeringscursussen praktijkcursussen te kunnen maken, verwachten wij medewerking van het bedrijfsleven en overheden.
- ❖ **Krachtwijken worden leefbare wijken**
De Haagse Krachtwijken vragen om een krachtige investering, zodat we er weer prettig kunnen wonen en leven. Aanpak van de openbare ruimte (straten en pleinen) en doorzetten van het aanpakken van overlast

(vuil, overbewoning) is noodzakelijk om te voorkomen dat bewoners snel 'weg verhuizen'. Het gaat er om huidige en nieuwe bewoners te boeien en te binden vanuit de kracht die de wijken in zich hebben. In de wijkenaanpak komen de diverse culturen terug. Voorbeelden hiervan zijn China Town en Hindoestaanse woonprojecten. Zij sluiten aan op het Haagse maatschappelijke, culturele en economische leven. Er komt meer ruimte voor culturele expressie en de uitwisseling hiervan middels musea en podia door de hele stad.

❖ **Doorbreken isolatie van allochtone vrouwen**

In Nederland zijn mannen en vrouwen gelijkwaardig. Mannen en vrouwen nemen op dezelfde manier deel aan de maatschappij. Vrouwen zijn net zo goed verplicht om een praktijkgerichte inburgeringscursus te doorlopen. Om vrouwen daartoe in staat te stellen wordt gezorgd voor goede kinderopvang en naschoolse opvang. Gemengde inburgeringscursussen zijn geen reden om niet in te burgeren. Het is ook niet acceptabel dat een vrouw geen (vrijwilligers)werk of vakopleiding kan doen, omdat haar gezicht bedekt is. Nederlandse omgangsvormen houden in dat je elkaar aankijkt. Gezichtsbedekking past dus niet in die omgangsvormen.

Activiteiten gericht op de participatie van allochtone vrouwen, zoals culturele en sportieve activiteiten, juicht de ChristenUnie toe. Voor het doorbreken van de isolatie van de vrouwen zijn ook de mannen nodig. Culturele gebruiken kunnen alleen aangepast worden als iedereen van de noodzaak overtuigd is. De gemeente moet hierover actief het gesprek aangaan met allochtone mannen over de positie die de vrouw in het publieke domein heeft. Er wordt door de gemeente Den Haag meer aandacht gegeven aan voorkomen van eerwraak, uithuwelijking en vrouwenbesnijdenis.

❖ **Schooluitval allochtone jongeren**

Schooluitval onder allochtone jongeren is hoog waardoor het perspectief op een goede toekomst ontbreekt. Het rondhangen van deze jongeren veroorzaakt overlast en wordt als bedreigend ervaren. De gemeente gaat intensief in gesprek met de Antilliaanse en Marokkaanse gemeenschap over deze problemen en biedt hulp aan om de opvoeding die ze gewend zijn, aan te passen aan de Nederlandse omstandigheden. De jongeren zelf worden uitgedaagd om mee te bouwen aan hun stad, hun buurt en aan hun eigen toekomst. In Den Haag en in andere steden zijn goede ervaringen hiermee opgedaan. Die worden in kaart gebracht en uitgevoerd. Samenwerking met de hoogste groepen in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs is hierbij noodzakelijk.

❖ **Welkom in Den Haag**

De ChristenUnie wil een welkomstprogramma voor alle nieuwe inwoners van de stad. De nieuwe Hagenaar ontmoet de stad, vaart met de Ooievaart door de gracht, maakt kennis met de vrijwilligersorganisaties en ontmoet actieve Hagenaars. Hij of zij ontdekt wat de stad te bieden heeft. Iedereen kan tot bloei komen in Den Haag.

❖ **Kracht van zelforganisaties**

Nieuwkomers hebben vaak al een netwerk binnen hun eigen cultuur. Soms is dat via een vereniging, soms via een kerk, moskee of tempel. Deze zelforganisaties verdienen - onder duidelijke randvoorwaarden - gemeentelijke ondersteuning als zij hun 'eigen' mensen helpen wegwijs te maken in Den Haag en hun eigen cultuur leren in te passen in hun nieuwe Haagse omgeving. Vanuit deze zelforganisaties kan ook de kracht van de allochtone gemeenschap zichtbaar worden, doordat zij zich inspinnen om bij te dragen aan de stad. De Haagse migrantenkerken worden door de gemeente op waarde geschat. Zij besparen Den Haag jaarlijks veel geld door het welzijnswerk wat zij doen.

❖ **Vluchtelingen**

Ook na de afhandeling van de generaal pardonregeling blijft er een probleem met illegaal hier vertoevende mensen. Het zijn mensen die niet in Nederland mogen blijven en daardoor geen werk of uitkering kunnen krijgen. Als illegalen wel terug kunnen naar het land van herkomst, maar niet willen, dan dient de overheid (en de hulpverlening) streng op te treden. Er zijn echter ook mensen die uitgeprocedeerd zijn, maar domweg niet terug kunnen naar hun eigen land. De landelijke overheid laat hier een gat vallen. De ChristenUnie wil rechtvaardigheid én medemenselijkheid. Vanuit de stelling dat de gemeente een zorgplicht heeft voor alle inwoners menen wij dat er ruimte voor humanitaire steun moet blijven bestaan.

3. Goed bestuur in dienst van burgers

Missie

De ChristenUnie gaat voor goed bestuur in dienst van de burgers van Den Haag. Een dienstbare overheid vraagt om dienstbare raadsleden, wethouders, burgemeester en ambtenaren. De ChristenUnie wil een gemeentelijke organisatie die naar burgers luistert, hen serieus neemt en zoveel mogelijk via één loket open, transparant, service- en klantgericht handelt.

Goed bestuur: dienstbaar, daadkrachtig en doelmatig

De kwaliteit van de samenleving in de stad hangt samen met de kwaliteit van bestuur. Wij willen een goed bestuur om onwenselijke situaties, zoals armoede en eenzaamheid te bestrijden. Goed bestuur is ook van belang om onveilige situaties en conflicten te voorkomen, het recht te handhaven, minderheden te beschermen en fraude en corruptie te bestrijden. Een bestuur dat bijdraagt aan een duurzame ontwikkeling van Den Haag en aan het bevorderen van de ontwikkeling van het persoonlijk, maatschappelijk en economisch leven van de Haagse burger. Goed bestuur bewaakt het algemeen belang, waarbij iedere burger serieus genomen wordt maar niet altijd zijn zin kan krijgen. Goed bestuur en beleid vereist het kennen van de stad op wijk- en straatniveau.

De ChristenUnie wil dat de burger zich serieus genomen weet door de gemeente, of het nu gaat om melding van een losse stoeptegels, inspraak in het parkeerbeleid of bouwplannen in de wijk. Beleidsmakers en bestuurders moeten de stad kennen als hun broekzak en weten wat er leeft onder de bewoners. Om dit te ondersteunen krijgt ieder substantieel beleidsterrein een onafhankelijk burgerpanel dat geraadpleegd moet worden tijdens de vorming van beleid.

De gemeente krijgt op steeds meer beleidsterreinen de regie: van de Wmo tot en met Veiligheidsregio's. Regie betekent verantwoordelijkheid nemen en delen. Daadkrachtige bestuurders en zelfstandige burgers zijn onontbeerlijk voor een vitale samenleving. Wat de ChristenUnie betreft zijn zij elkaars bondgenoot. In Den Haag geven we het particuliere initiatief volop ruimte. De gemeente wil verantwoordelijkheden delen, ondersteunt daarbij en faciliteert binnen de afgesproken kaders. Op deze manier draagt de gemeente bij aan een bloeiende samenleving.

De aankomende collegeperiode zal gepaard gaan met een grote uitdaging voor de gemeentefinanciën. De budgettaire problematiek van het rijk zal uiteindelijk ook neerslaan bij gemeenten. Deze uitdaging is een kans om de verantwoordelijkheidsverdeling tussen overheid en burger te heroverwegen. Dat vraagt om een herbezinning op de kerntaken van de gemeentelijke overheid. Waar nodig doet de gemeente een stap terug om het eigen initiatief van burgers en ondernemers te bevorderen.

Actiepunten voor een bestuur ten dienste van de burger

❖ Een stadsbestuur dat echt luistert naar burgers

Het bestuur luistert naar de burgers, neemt ze serieus, informeert de burgers op een fatsoenlijke, heldere en transparante manier. Het stadsbestuur rapporteert wat er met de suggesties van de burgers is gebeurd en evalueert structureel haar beleid op resultaat.

❖ Adequate en heldere informatievoorziening

Burgers krijgen met telefonisch contact, brieven of digitale middelen adequate, transparante en heldere informatie over beleidsvorming en -besluiten die op hun leefsituatie van toepassing zijn. Om onnodige bezwaarzaken (en daarmee veel onnodig werk) te voorkomen wordt een beschikking eerst telefonisch toegelicht om het hoe en waarom uit te leggen, voordat het besluit per post wordt verstuurd.

❖ Haags Samenlevingsberaad

Den Haag krijgt een breed Samenlevingsberaad waarin wordt nagedacht over de Haagse samenlevingsvraagstukken. Met een brede samenstelling waarin naast maatschappelijke en religieuze partners ook natuur-, milieu-, vredes- en ontwikkelingsorganisaties, vrouwen, jongeren, wetenschappers, expats en migranten participeren.

- ❖ **Inspraak door burgers**

Meer inspraak door burgers door enquêtes en instelling van burgerpanels per beleidsterrein. Dit panel reflecteert op basis van zijn kennis van de stad, wijk en straat op het beleid in ontwikkeling en voorziet de gemeente van advies. Het burgerpanel is zo breed mogelijk samengesteld wat betreft leeftijd, achtergrond, kennis, expertise en krijgt een duidelijk mandaat.
- ❖ **Wijkstages voor Haagse ambtenaren**

Om ambtenaren de gelegenheid te geven om de stad beter leren kennen worden halfjaarlijkse wijkstages georganiseerd. Alle ambtenaren die betrokken zijn bij vergunningen en inspraakprocedures worden getraind in klantgerichtheid en mediationvaardigheden.
- ❖ **Een toegankelijke en klantvriendelijke gemeente**

Een toegankelijke, dienstverlenende gemeente stelt de burger centraal. Blijvende ontwikkeling van de digitale dienstverlening is nodig. Systemen zijn ondersteunend, niet leidend. Minder van het kastje naar de muur, meer geholpen worden door één ambtenaar.
- ❖ **Efficiënte en effectieve bestuurlijke organisatie**

Minder, maar slimmer werkende ambtenaren zijn een zegen voor de stad. We willen besparen op het aantal ambtenaren. Externe inhuur wordt tot een minimum beperkt en wordt de komende raadsperiode met tenminste 25% teruggebracht. De deskundigheid en capaciteit van het eigen personeel wordt beter ingezet.
- ❖ **Beleid en beleidskeuzes stelselmatig evalueren**

Evaluaties van beleid en tussenevaluaties vinden structureel, zonder uitzondering plaats op ieder beleidsterrein. Dit instrument maakt het mogelijk het beleid tijdig bij te sturen en te verbeteren, wat financiële voordelen met zich mee kan brengen.
- ❖ **Diversiteit in de gemeentelijke organisatie**

De gemeente Den Haag moet op alle niveaus een afspiegeling zijn van de Haagse samenleving. Dus meer ruimte voor diversiteit in afkomst, levensovertuiging, sekse en leefomstandigheden. Meer vrouwelijke en allochtone bestuurders en managers, mits deze natuurlijk voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen. Meer werkplekken voor mensen met een beperking.
- ❖ **Subsidies verantwoord verstrekken**

De gemeente verleent alleen subsidies als deze ook een bijdrage leveren aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Ook is cofinanciering een voorwaarde; dat een organisatie geld krijgt van burgers of organisaties is een bewijs voor het maatschappelijk draagvlak ervoor en een prikkel voor actieve participatie in de Haagse samenleving. Bij de evaluatie maakt de subsidieontvanger het rendement van deze maatschappelijke investeringen in economische en sociale zin meetbaar en zichtbaar.
- ❖ **Houdbare gemeentefinanciën**

Er moet de komende jaren worden bezuinigd. En minder uitgeven kán ook. Om het evenwicht tussen gemeentelijke uitgaven en inkomsten te herstellen, wordt vooral gekeken naar manieren om te besparen op uitgaven (zie ook kader “Solide financiën”).
- ❖ **Lasten niet verhogen**

De ChristenUnie wil de komende jaren de lasten zo min mogelijk verhogen; zeker niet meer dan de inflatie. De burger moet profiteren van de huizenprijsdaling door een daling van de WOZ-waarde en daardoor een lagere OZB. De riool- en afvalstoffenheffing zijn kostendekkend, waarbij kostenreductie hoog in het vaandel staat. Daarbij wordt de samenwerking gezocht met het Hoogheemraadschap van Delfland.

Solide financiën

De ChristenUnie hecht zeer aan een degelijk financieel beleid van de gemeente Den Haag. Om de financiën de komende jaren op orde te houden, moet er wat de ChristenUnie betreft flink bezuinigd worden. De financiële krapte die zal ontstaan, mag niet leiden tot hogere lasten voor de burger. De ChristenUnie heeft niet voor niets als speerpunt dat de gemeente Den Haag zorgvuldig met belastinggeld moet omgaan. Dat betekent: zuinig met subsidies, geen geldsmijterij in prestigeobjecten en geen hogere lasten.

Onderstaand een tabel waarin u kunt lezen hoe de ChristenUnie diverse voorstellen uit dit verkiezingsprogramma financieel vertaalt. Niet elke prioriteit van de ChristenUnie vindt u hier overigens terug. Zo kan er extra in praktische zorg en welzijnswerk worden geïnvesteerd, door het huidige welzijnswerk efficiënter te organiseren. Per saldo hoeft dat dus niet meer geld te kosten. Maar onderstaande tabel geeft wel een financieel beeld van wat de ChristenUnie met Den Haag voor heeft.

Inkomsten	2011	2012	2013	2014	Totaal
Operatie "oud-voor-nieuw" (heroverwegen begroting)	40	60	70	80	250
Taakstelling externe inhuur	17	22	30	35	104
Taakstelling personeel	0	5	10	15	30
Extra inkomsten boetes	3	3	5	5	16
Totaal	60	90	115	135	400

Uitgaven	2011	2012	2013	2014	Totaal
Jongeren InterventieTeams	2	2	2	2	8
Kwaliteitsinvestering speeltuinen	2	2	3	3	10
Kwaliteitsimpuls winkelstraten	3	3	3	3	12
Meer groen in de stad	5	5	5	5	20
Subs. particuliere woningverbetering (energiebesparing)	5	5	5	5	20
Investeren in extra parkeerplaatsen	10	10	15	15	50
Netwerk van oplaadpunten voor elektrische auto's	0	2	4	4	10
Inhaalslag achterstallig onderhoud fietspaden	10	10	5	5	30
Uitbreiden fietsvoorzieningen en aanleg fietsnelwegen	5	5	10	10	30
Bijdrage voor extra OV en P+R-voorzieningen	5	10	10	10	35
Veilig OV (conduceur terug op de tram)	4	6	8	10	28
Uitbreiding handhavingcapaciteit	2	5	10	10	27
Minder lasten voor de burger (OZB)	2	5	5	3	15
Resultaat (netto bezuiniging) pakket ChristenUnie	5	20	30	50	105
Totaal	60	90	115	135	400

Deel II) Een duurzaam en sterk Den Haag

Een centraal begrip bij de ChristenUnie is verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheid voor mensen en de inrichting van de samenleving, maar ook verantwoordelijkheid voor natuur en milieu. Wij zijn beheerders van Gods schepping, niet de verbruikers ervan. De ChristenUnie zet zich daarom in voor de schepping, niet omdat ze maakbaar is, maar omdat ze kwetsbaar is.

De ChristenUnie hecht bijzondere waarde aan een duurzame leefomgeving. Wij willen als goede rentmeesters op een verantwoorde en dus duurzame manier omgaan met de schepping. Dat bepaalt onze keuzes op terreinen als natuur, energie en klimaat, maar ook op het gebied van wonen, mobiliteit en economie.

De ChristenUnie gaat voor een duurzaam en sterk Den Haag. Dat wordt uitgewerkt in drie hoofdstukken:

- ✓ Prettig wonen in een duurzaam Den Haag
- ✓ Beter bereikbaar: mobiliteit in Den Haag
- ✓ Werken in een sterke stad

4. Prettig wonen in een duurzame stad

Missie

In Den Haag is het naast veilig en prettig ook betaalbaar wonen. Met de schaarse ruimte gaan we zorgvuldig om. Op het groen zijn we zuinig. En Den Haag wordt een duurzame stad waar het ook voor onze kinderen en kleinkinderen nog goed wonen is.

Wonen in de groene stad Den Haag met Scheveningen aan zee

Bouwen aan een stad als Den Haag is uitdagend. De ChristenUnie vraagt daarbij om aandacht voor kwaliteit. Door te investeren in binnenstedelijk bouwen met behoud en versterking van het groene karakter van Den Haag. Door extra aandacht te geven aan de openbare ruimte, meervoudig ruimtegebruik, duurzaam bouwen en levensloopbestendig wonen. Door te bouwen voor de vraag. Daarbij wil de ChristenUnie zich richten op het gezin; houd het gezin in Den Haag. Maar ook de groeiende groep eenpersoonshuishoudens wordt door de ChristenUnie niet overgeslagen. En bouwen doen we in Den Haag met draagvlak, waarbij er echt geluisterd wordt naar wat burgers willen. Dus geen nieuwe hoogbouw aan de kust, maar bouwen met menselijke maat.

Op het gebied van milieu en klimaat heeft de gemeente een belangrijke taak. Volgens de ChristenUnie dient de gemeente haar rol bij thema's als wonen, ruimte, klimaat, energie, water, milieu en dierenwelzijn actief te vervullen. Door te stimuleren dat mensen zich als goede rentmeesters gedragen; bijvoorbeeld afvalscheiding en energiebesparing. Door het stellen van heldere doelen en normen. En door te handhaven.

Actiepunten om prettig te kunnen wonen in een duurzaam Den Haag

❖ **Woningbouw: niet de kwantiteit telt, maar de kwaliteit**

Het huidige gemeentebestuur is met een Structuurvisie 2020 gekomen met enorme groei doelstellingen voor Den Haag. Deze groei doelstellingen zijn niet realistisch en hebben tot ongewenste planvorming geleid, bijvoorbeeld voor Scheveningen en Kijkduin. De ChristenUnie gaat voor de menselijke maat, verzet zich dus tegen megalomane bouwplannen, maar wil bouwen naar behoefte. Voor gezinnen en alleenstaanden, voor ouderen en jongeren, voor armen en voor rijken.

❖ **Geef de crisis in de woningbouw geen kans**

Als gevolg van de financiële en economische crisis vallen woningbouwprojecten stil of dreigt de ontwikkeling van woningbouwplannen te stagneren. In de herstructurering van wijken als Duindorp, Bouwlust, Vrederust, Morgenstond en Moerwijk mag niet de klad komen. De gemeente moet woningcorporaties ertoe bewegen de vaart erin te houden. En sloop en nieuwbouw moeten zo kort mogelijk na elkaar plaatsvinden. Verder moeten uit de door het rijk en de gemeente beschikbaar gestelde middelen, bouwplannen en -projecten die door de crisis stagneren, alsnog tot uitvoering worden gebracht.

❖ **Houd het gezin in Den Haag; bouw betaalbare eengezinswoningen**

Jaarlijks vertrekken er duizend gezinnen meer uit Den Haag dan dat erbij komen. Eén belangrijke oorzaak is het ontbreken van voldoende betaalbare mogelijkheden voor gezinnen om door te kunnen stromen. De ChristenUnie wil dat er veel meer eengezinswoningen worden gebouwd en niet alleen op vinx-locaties. Zo moet in herstructureringswijken de bouw van betaalbare eengezinswoningen prioriteit krijgen. En de Vlietzone moet een groene zone worden voor het gezin, met kleinschalige woningbouw. De plannen voor de Binckhorst worden zodanig aangepast dat gezinnen daar ook de ruimte krijgen door de bouw van eengezinswoningen. Hiermee zal Den Haag er ook beter in slagen huishoudens met middeninkomens vast te houden.

❖ **Mooie woonomgeving, mooie openbare ruimte**

Iedereen in Den Haag verdient een mooie, kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte, waar Hagenaars en Hagenezen elkaar in alle rust kunnen ontmoeten. Pleinen en straten dienen naast heel en veilig ook mooi te zijn en prettig om te verblijven. Als Den Haag nog verder zal groeien en verdichten, wordt de druk op de leefomgeving groter en is de kwaliteit van de openbare ruimte van levensbelang voor spelende kinderen, voor ontmoeting en voor een goed samenleven.

❖ **Voor behoud van het Zuiderstrand en tegen de cruiseterminal.**

De ChristenUnie gaat voor een mooi en leefbaar Scheveningen en is dus voor behoud van het

Zuiderstrand, tegen een buitenhaven met een cruiseterminal, ziet niets in duizenden nieuwe woningen en wil geen hoogbouw. Scheveningen kan mooier en leefbaarder. Niet door buitensporige bouwprojecten, maar door gewoon te investeren in woningen waar de Scheveningers behoefte aan hebben, of het nu starters, doorstromers of senioren zijn. En door in te zetten op meer groen en openbaar vervoer en minder verkeers- en parkeerdruk.

❖ **Masterplan Scheveningen moet anders en beter**

De ChristenUnie vindt de Structuurvisie 2020 te ambitieus. Deze doet onder meer geen recht aan de allure en het woon- en leefklimaat van Scheveningen. De ChristenUnie is absoluut geen voorstander van het realiseren van 4100 woningen op Scheveningen. Woningbouw op de tramkeerlus aan het Zwarte Pad, in de omgeving van het Zwarte Pad en op het vrij te komen terrein van de Norfolkline is onwenselijk. Renovatie en sloop van woningen in Havenkwartier Noord dient in nauw overleg met de bestaande bewoners te gebeuren.

Helaas is Scheveningen er door de kolossale bebouwing rondom het Kurhaus uit de jaren '70 niet mooier op geworden. Geen Torremolinos van de lage landen! Aanpassing van dit gebied is noodzakelijk. Geen nieuwe icoon voor Scheveningen. De Pier en het Kurhaus zijn al kenmerkend genoeg voor Scheveningen. Scheveningen moet heel gewoon Scheveningen blijven en géén tweede stadscentrum van Den Haag worden. Overigens moet de Pier grondig worden gerenoveerd, zodat deze weer een visitekaartje voor Scheveningen wordt. "Den Haag groene stad met Scheveningen aan zee" is de juiste slogan.

❖ **Kijkduin als kleinschalig familiebadplaats behouden.**

Geen grootschalige nieuwbouw in Kijkduin, geen hoogbouw. In Kijkduin-Bad moet zeker het nodige gebeuren, maar meer dan 250 extra woningen hoeven er wat betreft de ChristenUnie zeker niet bij te komen.

❖ **Bouw naar behoefte, ook voor senioren**

In herstructureringswijken moet niet alleen prioriteit worden gegeven aan eengezinswoningen. Ook de bouw van woningen voor senioren verdient aandacht. Bouw woon-zorgcomplexen en aanleunwoningen. Biedt wooncomfort in de eigen wijk. De ChristenUnie wil bevorderen dat mensen die dat willen in alle levensfasen in hun stadsdeel kunnen blijven wonen. Scheveningers in Scheveningen en Loosduiners in Loosduinen, etc. Bij toewijzing van woningen wordt daar rekening mee gehouden.

❖ **Vergunningsvrij bouwen**

De ChristenUnie is voor vergunningsvrij (ver)bouwen. Stel duidelijke kaders en regels in plaats van te werken met vergunningen. Bij grootschalige bouwplannen en ontwikkelingen wordt beoordeeld of het past in de omgeving.

❖ **Terughoudend met hoogbouw**

Den Haag moet woekeren met de ruimte. De ChristenUnie wil dat Den Haag een groene stad blijft, een stad waar meer ruimte voor gezinnen komt, dus meer eengezinswoningen. Op sommige plekken is hoogbouw dus nodig. Hoogbouw moet wat betreft de ChristenUnie zoveel mogelijk gesitueerd worden in de buurt van het Centraal station, de Beatrixlaan en de Binckhorst. Daarbuiten zijn we wat betreft de ChristenUnie uiterst terughoudend met hoogbouw.

❖ **Meer woningbouw in Binckhorst**

De huidige bestemming van de Binckhorst, een wijk net naast het centrum, is inefficiënt. Meer ruimte voor woningbouw, met name eengezinswoningen, en minder ruimte voor bedrijvigheid zou beter zijn. Overigens verdient de Binckhorst een betere ontsluiting; tram 11 of 12 zal moeten worden doorgetrokken. Wij blijven aandacht vragen voor ons initiatief om kerkruimte te realiseren op de Binckhorst.

❖ **Voldoende sociale woningbouw, maar niet geforceerd**

De ChristenUnie hecht groot belang aan goede sociale woningbouw. Op dit moment is de sociale woningbouwvoorraad echter groter dan de doelgroep. Scheefwonen (dat betekent dat de huur van de woning te laag is in verhouding tot het inkomen) wordt dus gesubsidieerd en dat is niet de bedoeling. Er moet worden bezien of de normen in de woonvergunning om scheefwonen tegen te gaan kunnen worden verscherpt. Wat betreft de ChristenUnie blijft de norm van 30% sociale woningbouw bestaan, maar als er gegronde redenen zijn, mag er van worden afgeweken. Dat betekent dat in herstructureringswijken de

30% zeker moet worden gehaald, terwijl in een nieuwbouwwijk (Vlietzone, Binckhorst) waar vooral moet worden ingezet op betaalbare woningen voor gezinnen het met minder dan 30% toe kan.

❖ **Subsidie voor particuliere woningverbetering en starterssubsidie**

Wanneer particuliere woningbezitters hun woning verbeteren, is dat niet alleen goed voor hun eigen huis, maar ook voor de wijk en natuurlijk ook voor de aannemer. Daarom is de ChristenUnie, zeker in deze moeilijke economische tijden, voorstander van een subsidie voor particuliere woningverbetering. In het bijzonder voor energiebesparende investeringen. Daarnaast moet de huidige starterssubsidie voor koopwoningen blijven bestaan.

❖ **Wonen boven winkels**

Ruimtes boven winkels staan te vaak leeg, wat slecht is voor de kwaliteit en leefbaarheid van het gebied. Vooral in de binnenstad is dat een probleem. De ChristenUnie wil het wonen boven winkels stimuleren door soepeler regelgeving. Deze vorm van huisvesting is met name interessant voor jongeren. Verder moet in bestemmingsplannen aandacht zijn voor wonen en werken op dezelfde plek. Een goed voorbeeld daarvan is de Menninckstraat.

❖ **Met zorg omgaan met monumenten**

Den Haag is de stad van voornamelijk paleizen en statige panden. Een prachtstad waar we zuinig op moeten zijn. Een goed monumentenbeleid is een must voor een stad als Den Haag. Wonen in een monument is een lust, maar kan ook als een last worden ervaren. Daarom moet de gemeente goede ondersteuning geven bij beheer en onderhoud.

❖ **Duurzaam bouwen**

Er is nog een wereld te winnen als het gaat over duurzaam bouwen. De gemeente moet daar waar nieuwbouw plaatsvindt, afspraken maken met ontwikkelaars en corporaties om energiezuinig en met duurzame materialen te bouwen.

❖ **Meervoudig ruimtegebruik**

Den Haag is een compacte stad, waar de ruimte niet voor het oprapen ligt. En de open ruimte die we nog hebben in de stad, willen we graag behouden. Daarom zet de ChristenUnie in op meervoudig ruimtegebruik. Met name in wijken die op de schop gaan (herstructureringswijken) liggen er kansen om functies als wonen en groen te combineren met het bouwen van ondergrondse parkeergarages.

Actiepunten voor een mooiere natuur, een beter milieu en een 'Hollands' klimaat

❖ **Duurzaam gemeentelijk inkoopbeleid**

Het gemeentelijke inkoopbeleid moet in 2015 volledig duurzaam zijn. Bij haar inkopen let de gemeente er ook op dat de producten fair en diervriendelijk zijn geproduceerd. Tevens wordt 'duurzaamheid' als criterium opgenomen in het gemeentelijke aanbestedingsbeleid. Daarbij maakt de gemeente werk van eerlijke handel. Voorbeelden: papier voor de printers, koffie, soort hout bij vernieuwen van kades.

❖ **Milieuvriendelijke inzameling van huisvuil**

Afvalscheiding is duidelijk niet in Den Haag uitgevonden. De inzameling van huisvuil kan veel milieuvriendelijker gebeuren. Gescheiden inzameling van GFT-afval, klein chemisch afval, plastic, papier en glas wordt actiever gestimuleerd. Er dienen meer ondergrondse afvalbergingen te komen.

❖ **Voor een beter dierenwelzijn en tegen overlast**

De ChristenUnie is blij met de 12 stadsboerderijen die Den Haag rijk is. Vanwege de educatieve en recreatieve functie, maar zeker ook omdat er over het algemeen goed voor de dieren wordt gezorgd. De ChristenUnie wil de educatieve functie verder versterken. Punt van zorg is de veiligheid van de dieren. Die is buiten 'kantooruren' niet goed geborgd. Dat moet beter.

De ChristenUnie is voor het opnemen van regels in de 'Dierenwelzijnsverordening', waardoor evenementen als circussen en viswedstrijden voortaan worden getoetst op aspecten van dierenwelzijn. De overlast door meeuwen en duiven moet worden bestreden door een mix van maatregelen: van het inschakelen van een valkenier en het verwisselen van echte eieren door nepexemplaren tot het gebruiken van sterke gele vuilniszakken. Daarnaast moet door betere handhaving worden voorkomen dat vuilnis

voortijdig op straat beland. Voorkomen moet worden dat voedsel op straat belandt. Dit vergt een goede aanpak waarbij goed overleg minstens zo belangrijk is als strakke regels en handhaving.

❖ **Plant bomen, onderhoud het groen**

Groen in de wijk draagt bij aan het woongenot. De ChristenUnie vindt dat aan het groenonderhoud in de wijken hoge eisen moeten worden gesteld. Regelmatig onderhoud verlevendigt het straatbeeld en verbetert het woonklimaat. Het kappen en rooien kan onder andere door ziekte of overlast noodzakelijk zijn, maar de ChristenUnie is dan wel voor een herplantingsplicht in dezelfde omgeving. En geef de mensen in de wijk een kans om met behulp van een gemeentelijk 'leefbaarheidsbudget' het stadsbeeld groener te maken.

❖ **Klimaatbestendige inrichting en verstandig waterbeheer**

De klimaatverandering stelt Den Haag voor uitdagingen. Zwakke plekken in de kustverdediging moeten voortvarend worden aangepakt. Hierbij spelen het rijk en het Hoogheemraadschap van Delfland een voorname rol. Het stedelijk watersysteem moet robuuster worden. Klimaatverandering kan leiden tot grote neerslaghoeveelheden in korte tijd. Om pieksituaties in de waterafvoer te voorkomen, is het vasthouden en vertragen van hemelwaterafvoer, waterberging, vereist.

De ChristenUnie is voorstander van het afkoppelen van het schone regenwater van het riool. Bij reconstructies van wegen en nieuwbouw kan deze afkoppeling worden gerealiseerd. Verder moet de gemeente om een efficiënter water- en rioolbeheer te krijgen, nadrukkelijker de samenwerking zoeken met het Hoogheemraadschap van Delfland.

❖ **Strijd voor een goede luchtkwaliteit**

De luchtkwaliteit is de afgelopen verbeterd, maar is op veel plekken nog lang niet goed. Terwijl een slechte luchtkwaliteit een gevaar voor de volksgezondheid is. De afgelopen jaren heeft de gemeente al veel gedaan om de luchtkwaliteit te verbeteren, maar er is meer nodig. Bij bouwplannen moet nadrukkelijk worden gekeken naar luchtkwaliteit. Een beter fietsbeleid, waardoor de fiets aantrekkelijker wordt ten opzichte van de auto. Schone bussen en een schoon eigen wagenpark. Ook het autoluw maken van de binnenstad draagt daar bij aan een betere luchtkwaliteit, maar niet in de omgeving van de zogenaamde Centrumring. Om de luchtkwaliteit te verbeteren moet het autoverkeer niet worden verplaatst, maar worden verminderd door goede fietsvoorzieningen en een aantrekkelijk openbaar vervoer (meer hierover in hoofdstuk 5).

❖ **Meer presteren met minder CO₂**

De landelijke doelen zijn helder: in 2020 willen we met elkaar 30% minder broeikasgassen uitstoten dan in 1990, moet onze energie voor 20% duurzaam zijn en we besparen jaarlijks 2% op ons energieverbruik. Mooie percentages, prachtige doelen, maar we moeten er met elkaar concreet voor gaan. De gemeente zal zelf het goede voorbeeld moeten geven: gebruik van duurzame energie (zon en wind), minimaal 2% energiebesparing per jaar, een schoon en zuinig wagenpark. De gemeente stelt zich actief op richting winkels en bedrijven om energie te besparen. Daarnaast moet de gemeente Den Haag als aandeelhouder van Eneco zich actief inzetten voor een grotere productie en levering van groene energie.

5. Beter bereikbaar: mobiliteit in Den Haag

Missie

Schoon, zuinig, vlot en veilig van A naar B(estemming). Den Haag beter bereikbaar maken, zonder dat dat ten koste gaat van de leefbaarheid en het milieu.

Visie

Mobiliteit is een groot goed, maar geeft ook problemen, zoals vervuiling en lawaai. Het is belangrijk een goede balans te vinden en de (auto)mobiliteitsstromen enigszins te beheersen. Voor de ChristenUnie zijn bij mobiliteit veiligheid, milieu en leefbaarheid erg belangrijk.

De uitdagingen op het gebied van mobiliteit zijn groot. Om prettig te kunnen wonen is het belangrijk dat je huis en je werk goed bereikbaar zijn en dat je vlot en veilig van je huis naar je werk kunt, en weer terug. Een robuust en samenhangend mobiliteitssysteem zijn daarvoor een vereiste. En zeker voor een stad als Den Haag, waar gewoerd moet worden met de ruimte en waar problemen zijn met de luchtkwaliteit, is het van groot belang dat het openbaar vervoer goed is en het gebruik van de fiets wordt gestimuleerd.

Actiepunten voor een beter bereikbaar Den Haag

❖ Van een dramatisch *ad hoc* naar een goed parkeerbeleid

Het betaald parkeren, zoals de afgelopen jaren is doorgevoerd door het huidige gemeentebestuur in delen van Segbroek, Escamp en Scheveningen, is geen oplossing voor de parkeeroverlast. De ChristenUnie wil dit dan ook zo spoedig mogelijk terugdraaien. Voordat betaald parkeren überhaupt mag worden overwogen, moet een samenhangend parkeerplan voor de stad worden gemaakt, moet er eerst meer worden geïnvesteerd in voldoende parkeervoorzieningen en moet er draagvlak zijn in de betreffende wijk. Daarbij moet niet worden vergeten de ongewenst geparkeerde bedrijfsbusjes in de wijk aan te pakken.

Daar waar al sinds jaar en dag betaald moet worden om te parkeren en een parkeervergunning nodig is, moet de gemeente een rechtvaardig vergunningenbeleid voeren: eerste vergunning en bezoekersvergunning goedkoop; tweede vergunning aanmerkelijk duurder.

Om de parkeerdruk in de wijken te verminderen kunnen ondergrondse parkeergarages voor bewoners onder pleinen als het Van St. Aldegondeplein, Dr. de Vissersplein en Plein 1813 een oplossing op langere termijn zijn. Verder stelt de ChristenUnie voor dat daar waar buurten en wijken op de schop gaan, er een proef wordt gedaan met een wijkparkeergarage, waarbij auto's in de wijk ondergronds parkeren en woonstraten parkeervrij worden gemaakt.

De ChristenUnie wil tenslotte af van het betaald parkeren rond het winkelcentrum Ypenburg. Hierdoor trekt het winkelend publiek naar omliggende plaatsen. Om te lang parkeren tegen te gaan, is introductie van de parkeerschijf een vriendelijker en beter instrument.

❖ Ruimte voor de fiets

Naast onvoldoende parkeerruimte voor auto's kent Den Haag ook het probleem van onvoldoende parkeerplaatsen voor de fiets, scooters en motoren. Deze worden nu vaak op de stoep geplaatst, waardoor minder validen en ouders met een kindwagen niet altijd vrije doorgang hebben. De gemeente moet meer investeren in goede parkeervoorzieningen voor (bak)fietsen, scooters en motoren.

Om de groei van het fietsgebruik te bevorderen zijn meer fietsstallingen nodig, zowel bewaakt als onbewaakt; bijvoorbeeld in het centrum en bij de treinstations. Ook het aantal fietsbeugels bij tram- en bushaltes moet worden uitgebreid. Hiermee kan worden voorkomen dat ook daar fietsen links en rechts worden gestald.

❖ Ruimte voor de fietser

Fietsen is gezond, goed voor het milieu en in de stad vaak ook sneller dan met de auto. De ChristenUnie wil het fietsgebruik verder bevorderen. Door de aanleg van 'fietsnelwegen', waar je zonder oponthoud op mooi asfalt vooruit snelt. Met spoed komt er een fietssnelweg van Ypenburg, langs de Trekvluit, richting het Centrum.

Met voorrang wordt achterstallig onderhoud aan fietspaden weggewerkt. Verbeter fietspaden en fietsroutes, bijvoorbeeld de Rijswijkse weg. Die heeft een parallelweg gefietst kan worden, maar de helft van de tijd sta je voor een stoplicht en de andere helft van de tijd word je door elkaar geschud vanwege de

hobbels.

Denk in termen van routes, ook veilige routes voor scholieren. De Grote Marktstraat blijft open voor fietsers. Wel moeten er maatregelen worden genomen om de veiligheid van de wandelaar en de fietser te verbeteren. De succesvolle OV-fiets komt op meer plaatsen in de stad beschikbaar.

❖ **Veilig (fiets)verkeer**

Ieder jaar komen er verdrietig genoeg weer mensen om het leven in het verkeer, alhoewel het aantal verkeersslachtoffers de afgelopen decennia fors is gedaald. Helaas neemt het aantal fietsongevallen met dodelijke afloop de laatste jaren weer toe. De gemeente moet prioriteit geven aan de verkeersveiligheid van de fietser. Onoverzichtelijke en gevaarlijke kruispunten moeten worden aangepakt. Fietspaden moeten zo veel mogelijk van het overige verkeer worden gescheiden. En er dient goed te worden bekeken waar brommers op de weg moeten en waar op het fietspad. Datzelfde geldt voor scootmobielen.

❖ **Openbaar vervoer: meer, beter en veiliger**

Voor de bereikbaarheid en leefbaarheid van Den Haag is goed openbaar vervoer essentieel. Het openbaar is de afgelopen jaren sterk verbeterd met de ingebruikname van de tramtunnel in het centrum, de komst van de Randstadrail en infrastructurele maatregelen, zoals de keerlus bij Madurodam. Maar het Haagse OV kan en moet nog veel beter. Er moet de komende jaren veel geïnvesteerd worden: in nieuwe trams, uitbreiding van de Randstadrail en in meer capaciteit. En dankzij staatssecretaris Huizinga van Verkeer en Waterstaat (ChristenUnie) kan er de komende jaren ook flink worden geïnvesteerd in het Haagse OV, zoals capaciteitsverhoging van de tramlijnen 2 en 9 en een korte tramtunnel voor tramlijn 9; deze komt ten goede aan de doorstroming van zowel de trams als van het overige verkeer.

De Randstadrail moet worden uitgebreid, in ieder geval naar Scheveningen. Een omvangrijke parkeervoorziening bij de keerlus aan het eind van tramlijn 11 past daar in het geheel niet. De ChristenUnie is overigens geen voorstander van een tramverbinding langs het Verversingskanaal over de Kranenburgweg naar het Norfolklineterrein (de ChristenUnie wil namelijk dat het Norfolklineterrein zijn bedrijfsmatige bestemming behoudt).

De Binckhorst verdient een betere ontsluiting. Dat kan door tram 11 of 12 door te trekken.

Goede OV-verbindingen met de omliggende gemeenten zijn van groot belang. Met name de verbindingen tussen het Westland en Den Haag moeten beter.

Het openbaar vervoer kan verder worden bevorderd door te investeren in aantrekkelijke overstappunten tussen auto, trein, tram, etc. op strategische locaties: zogenaamde Parkeer en Reis terreinen (P+R).

❖ **Stel strengere eisen aan de HTM en andere vervoerders**

De stadsregio Haaglanden bepaalt hoe goed het openbaar vervoer in Haaglanden is. De stadsregio is namelijk de aanbestedende overheid. Middels de concessie-eisen die Haaglanden stelt, kan worden gestuurd op de kwaliteit van het openbaar vervoer. De ChristenUnie wil dat Haaglanden dit beter gaat doen, bijvoorbeeld door strenge eisen op het gebied van duurzaamheid (schone en zuinige bussen), innovatie en toegankelijkheid. Het openbaar vervoer en de haltes moeten goed toegankelijk zijn voor minder validen en voor kinderwagens. Hier is nog veel verbetering mogelijk. Wat betreft de ChristenUnie staat bij het openbaar vervoer het belang van de reiziger centraal en niet dat van de vervoerder of aanbestedende overheid.

❖ **Oplaadpunten elektrische auto's**

Automobiliteit is voor de ChristenUnie geen vies woord, maar de automobiliteit kan wel schoner en zuiniger. Nu is elektrisch rijden nog een uitzondering, maar over een aantal jaar kan en moet dat anders zijn. De ChristenUnie wil, om elektrisch rijden te bevorderen, zich de komende raadsperiode in het bijzonder sterk maken voor het realiseren van een dekkend netwerk aan oplaadpunten voor de elektrische auto, scootmobiel en fiets. Daarbij kan worden aangehaakt bij de initiatieven op dit gebied van het rijk.

❖ **Ontsluiting van Den Haag en doorstroming in Den Haag verbeteren**

Den Haag als grote stad aan de kust mist een ringweg en is daardoor moeilijker bereikbaar dan veel andere grote steden. Leg 'het Trekvliettracé' (Rotterdamsebaan) daarom snel aan. Deze weg moet dan wel worden doorgetrokken naar de Neherkade. Als dat niet gebeurt, levert het Trekvliettracé voor veel bewoners bitter weinig op.

Een ander heet hangijzer is de Noordwestelijke Hoofdroute; de buitenring tussen de Hubertustunnel aan

de noordkant en de Lozerlaan aan de zuidkant van Den Haag. De ChristenUnie beseft dat de Noordwestelijke Hoofdroute ten behoeve van de ontsluiting van en doorstroming in Den Haag moet worden opgewaardeerd. Zij is daarbij, in verband met de leefbaarheid, voorstander van het zo veel mogelijk ondertunnellen van deze route. Maar financieel is dat een lastige opgave, waarbij het rijk nadrukkelijk ook een verantwoordelijkheid heeft, mede gelet op het ontbreken van een echte ringweg en het internationale karakter van Den Haag. Het doorgaande verkeer en het wijkontsluitingsverkeer dient zo veel mogelijk te worden gescheiden.

De ChristenUnie wil zich inzetten om de doorstroming van het verkeer te bevorderen. Stoplichten worden verkeerslichten die de doorstroming bevorderen. Bouw daar waar mogelijk rotondes. Zet lichten 's avonds na 20/22 uur, indien verantwoord, op knipperen. En de doorstroming op de zogenaamde Centrumring moet worden bevorderd, zeker nu het verkeerscirculatieplan van kracht is geworden.

❖ **Halveer het aantal verkeersborden**

Waar je ook om je heen kijkt in Den Haag, overal zie je een woud aan verkeersborden. Soms staat aan het begin van een straat wel vijf keer hetzelfde bord, terwijl één, hooguit twee borden ook genoeg is. Kortom, de ChristenUnie wil de komende raadsperiode verkeersborden 'snoeien'.

❖ **Goede taxi's, klantvriendelijke taxichauffeurs en veilige taxistandplaatsen**

Zelf een taxi uitkiezen op de taxistandplaats bij het Centraal Station is nog steeds vrijwel onmogelijk. En het weigeren van ritten of het te veel laten betalen voor een rit komt nog veel te veel voor. Onacceptabel. De gemeente gaat serieuzer werk maken van het handhaven van de openbare orde bij grote taxistandplaatsen. En de gemeente gaat actief aan de slag met de mogelijkheden die het rijk binnenkort biedt om de kwaliteit van het straattaxivervoer te verbeteren, zoals groepsvorming bij eenpitters.

6. Werken in een sterke stad

Missie

Werk is een belangrijk middel om je gaven te ontplooiën. Door de stevige recessie staat de werkgelegenheid flink onder druk. Het is meer dan ook van belang mensen (weer) aan het werk te helpen. De ChristenUnie wil eraan bijdragen dat mensen zinvol werk hebben. De ChristenUnie gaat voor een sterke stad met een duurzame economie.

Werken aan een sterke stad in woelige tijden

Van de gevolgen van de financiële en economische crisis zullen we nog lang last hebben. De Haagse economie zal het de komende jaren dan ook nog moeilijk hebben. Dat betekent dat veel ondernemers in zwaar weer terecht zullen komen, dat veel mensen werkloos worden en dat veel jongeren geen plekje op de arbeidsmarkt weten te bemachtigen. De ChristenUnie wil dit niet zomaar over zich heen laten komen en komt daarom met een crisispakket. De ChristenUnie maakt werk van een sterke stad, juist in deze woelige tijden.

Actiepunten voor een sterk Den Haag

❖ Een sterke haven in een mooi Scheveningen

Scheveningen, de haven en de visserij horen bij elkaar. De ChristenUnie zet zich in voor een bloeiend havengebied, met bijzondere aandacht voor de visserij. Dat dit zo is, blijkt wel uit het initiatiefvoorstel Fish-Valley Scheveningen, dat mede door de ChristenUnie is ingediend. De komende jaren zullen lastige jaren blijven voor de visserijsector. De ChristenUnie wil er daarom juist nu aan bijdragen dat Scheveningen the place to be is voor de lekkerste en duurzaamste vis. Hiertoe moet de gemeente nauwer gaan samenwerken met de visafslag (United Fish Auctions) en het gehele visserijcluster. Ook kan de gemeente meer doen om bedrijven naar het havengebied te trekken.

In het havengebied, het economisch hart van Scheveningen, past geen hoogbouw en horen geen woontorens. Woningen in de omgeving van het havengebied verdragen zich niet met de havengebonden bedrijven. En een Popmuseum met een Veronciaschip hoort al helemaal niet thuis in de Scheveningse haven.

Een buitenhaven is niet nodig. Zeker niet als de huidige Derde Haven behouden blijft als haven. En op een cruiseterminal zitten we niet te wachten. Bovendien wil de ChristenUnie het mooie Zuiderstrand behouden.

- **Eerste Haven:** de eerste haven blijft vissershaven, waarbij de kades primair voor de visserij schepen bestemd zijn.
- **Tweede Haven:** de Tweede Haven blijft bestemd voor de sportvisserij, de jachthaven en ligplaatsen voor de kotters en staandwantsvissers met faciliteiten voor beide sectoren. Verder voor horeca en woonbestemming aan de Dr. Lelykade (landzijde). Hier is ook plaats voor toerisme. Verplaatsing van bestaande visverwerkende bedrijven naar de omgeving van de visafslag en andere visverwerkende bedrijven is gewenst.
- **Derde Haven:** Het besluit van het huidig college en de gemeenteraad tot demping van de derde haven dient te worden ingetrokken. De derde haven moet blijvend worden bestemd voor schepen van Rijkswaterstaat. Ook moeten de kades worden aangepast voor de uitbreiding van de Offshore (Rederij Groen), schepen voor Visserijonderzoek en hektrawlers.
- **Norfolkline locatie:** het Norfolklineterrein dient bij voorkeur bestemd te worden voor havengebonden en maritieme bedrijven.
- **Noordelijk Havenhoofd:** het Noordelijk Havenhoofd dient als gebied aan de vissershaven verwant te blijven. Vestiging van havengebonden en maritieme bedrijven met een nautische invulling heeft de voorkeur. De Planontwikkeling op het Noordelijk Havenhoofd stagneert, er dient voortgang te worden gemaakt in het overleg van gemeente en bedrijfsleven.

Samen de crisis bestrijden. Het crisispakket van de ChristenUnie.

Crisis, dat woord beheerst al bijna anderhalf jaar de media. De financiële en economische crisis, daar gaan we als Den Haag nog veel van merken. Wat wordt de crisisaanpak van de ChristenUnie?

❖ **Investeer! In (achterstallig) onderhoud, verkeersveiligheid en onderwijshuisvesting**

Investeer bij voorrang in achterstallig onderhoud, zoals bij fietspaden. Er zijn 'genoeg' slechte fietspaden in Den Haag. Ook het verkeersveiliger maken van Den Haag verdient prioriteit. Verder is investeren in onderwijshuisvesting een goede crisismaatregel. Dat zorgt voor werk in de bouw en is positief voor het Haagse onderwijs. En geef de crisis in de woningbouw geen kans (zie hoofdstuk 4).

❖ **Bied ruimte aan ondernemers**

Ondernemers zijn cruciaal voor de bloei van Den Haag. De gemeente dient daarom ondernemers te ondersteunen en te faciliteren en ze zo min mogelijk lastig te vallen met regels en bureaucratische rompslomp. De gemeente geeft ruimte en is een ondernemersvriendelijke gesprekspartner. Daarom komt er een persoonlijk aanspreekpunt voor ondernemers bij de gemeente. En in ieder stadsdeelkantoor komt een ondernemersloket, waar alle diensten verleend kunnen worden. De gemeente kan meer kansen bieden aan midden- en kleinbedrijven, door bijvoorbeeld 'MKB-vriendelijk' aan te besteden.

❖ **Kansen voor winkelstraten en wijken**

De ChristenUnie zet in op een sterke wijk economie. Veel Haagse winkelstraten verdienen een kwaliteitsimpuls. Het goede voorbeeld van de aanpak van de Dierenselaan verdient navolging, bijvoorbeeld in de Weimarstraat, de Fahrenheitstraat, de Keizerstraat en de Badhuisstraat. Een eenmalige kwaliteitsimpuls brengt een winkelstraat en daarmee de wijk op een hoger plan. De ChristenUnie trekt daar extra geld voor uit. De succesvolle aanpak van nieuwbouw van kleinschalige bedrijfsgebouwen wordt uitgebreid. Zo wordt een goede combinatie tussen wonen en werken gemaakt. De Haagse vinex-wijken krijgen hierbij extra aandacht.

❖ **Minder regeldruk**

De regeldruk wordt taakstellend met 25% teruggebracht. Mogelijkheden de regeldruk te verminderen zijn het automatisch verstrekken van vergunningen voor kleine verbouwingen en het afschaffen van vergunningen voor kleine evenementen. Er komt een meldpunt voor overbodige regelgeving.

❖ **Bestrijd jeugdwerkloosheid**

Oudere werknemers, maar vooral ook jongeren zijn de dupe van de slechte economische situatie. De jeugdwerkloosheid moet worden aangepakt, bijvoorbeeld door het faciliteren van stages met begeleiding op de werkplek door het onderwijs. Zo doen jongeren werkervaring op zonder dat het bedrijfsleven extra kosten hoeft te maken.

❖ **Van bijstand naar werk**

Het beleid om het gebruik van de bijstand tot een minimum te beperken, wordt krachtig voortgezet door mensen aan het werk te helpen. Tegelijkertijd zal de komende jaren het beroep op de bijstand toenemen, omdat er minder banen zijn en de werkloosheid stijgt. De gemeente doet er alles aan om werklozen/bijstandstrekkers naar werk te begeleiden, eventueel met een steuntje in de rug (loonkostensubsidie). Een nieuwe baan afslaan hoort niet, maar sommige banen gaan de ChristenUnie te ver. Werken in de prostitutie, in gokhallen en in coffeeshops mag niet als passende arbeid worden beschouwd voor werkzoekenden. Natuurlijk blijft er bij de ChristenUnie ruimte voor eenoudergezinnen om in deeltijd te werken, zodat er tijd blijft voor de opvoeding van de kinderen.

❖ **Zuinig met belastinggeld**

De komende jaren zal er bezuinigd moeten worden. Dat kan volgens de ChristenUnie best. Door zuinig te zijn met subsidies, geen geld te smijten in prestigeobjecten en minder dure externen in te huren door de gemeente. Zo wordt voorkomen dat de gemeentelijke lasten de komende jaren extra verhoogd zouden moeten worden (zie voor een overzicht van maatregelen het kader "Solide financiën" in hoofdstuk 3).

❖ **Grijp de crisis aan als kans voor duurzaamheid**

Juist nu kan de gemeente Den Haag haar inwoners stimuleren energiezuiniger en duurzamer te gaan leven. Bijvoorbeeld door het instellen van een subsidie voor particuliere woningverbetering, in het bijzonder voor energiebesparende maatregelen. En door zo iets leuks als Klimaatstraatfeesten te bevorderen, al was het maar door deze actief onder de aandacht van de Haagse burgers te brengen.

❖ **Respect voor de winkeltijdenwet: een dag rust is goed voor Den Haag**

De gemeente Den Haag misbruikt niet langer de toerismebepaling in de Winkeltijdenwet, gaat de Winkeltijdenwet handhaven en bij besluiten over zondagsopenstelling moet de positie van de werknemers en de kleine winkelier expliciet worden meegewogen. De ChristenUnie vindt de zondagsrust waardevol en wil dat er daarom terughoudend met evenementen op zondag wordt omgegaan.

Burgers moeten zich aan de wet houden. De gemeente Den Haag moet zich dus ook aan de wet houden; in dit geval aan de Winkeltijdenwet. De Winkeltijdenwet wordt misbruikt. Een groot deel van de stad wordt onterecht als toeristisch gebied aangemerkt, want dan mogen de winkels in dat gebied op zondag open. En buiten de 'niet-toeristische delen' let de gemeente onvoldoende op naleving van de wet.

De ChristenUnie steunt het initiatief 'Winkelrust' van de vakbonden. Een dag rust is heilzaam voor mens en maatschappij. Een paar argumenten:

- **Economische argument:** een dag 'winkelrust' is goed voor de diversiteit van het winkelaanbod. Grote ketens hoeven het straatbeeld niet steeds meer te gaan beheersen. Dankzij winkelrust op zondag hebben de kleinere en zelfstandige winkels meer kans om te overleven. Een dag winkelrust geeft hen de gelegenheid om op adem te komen. De slager zal zijn eenmanszaak niet zo snel van de hand doen als hij één dag in de week rust krijgt zonder dat hij zijn klanten verliest aan de grote buurman.
- **Sociaal argument:** een gemeenschappelijk rustdag biedt gemeenschappelijke vrije tijd. Een dag waarop familie en vrienden in de gelegenheid zijn elkaar te ontmoeten. 'Winkelrust' geeft meer lucht aan het vrijwilligerswerk. Het wordt voor kerken en verenigingen eenvoudiger om vrijwilligers te vinden voor het ondersteunen van (noodzakelijke) activiteiten. De zondag is een gemeenschappelijk rustpunt dat waarde heeft.
- **Principieel argument:** de zondag kan de speciale dag blijven die het is voor veel mensen. Een dag van rust, reflectie en bezinning. Een dag die anders is dan alle andere dagen. Winkelrust beantwoordt aan de Bijbelse notie dat er zes dagen wordt gewerkt en dat er een collectieve rustdag is.

Deel III) een bloeiend en betrokken Den Haag

De ChristenUnie ziet ieder mens als waardevol. Dit wil ze vertalen naar een visie en beleid voor de stad Den Haag. Een stad waar het aangenaam wonen is voor gezinnen, ouderen een volwaardige plek hebben, oog is voor kwetsbare groepen en we verantwoordelijkheid nemen voor elkaar. De ChristenUnie gelooft dat mensen tot bloei komen in kleine verbanden waar men betrokken is bij elkaar: het gezin, de kerk, de sportclub en de buurtvereniging. Waar mensen bij elkaar betrokken zijn kan een helpende hand worden uitgestoken als iemand het zelf niet redt. Hier gaat een sterke preventieve werking van uit tegen allerlei problemen als prostitutie, dakloosheid en verslaving. De ChristenUnie zal niet alle persoonlijke problemen kunnen oplossen, maar ze ziet het wel als haar taak om de samenleving zo in te richten dat mensen in staat zijn om verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar.

De ChristenUnie gaat voor een bloeiend en betrokken Den Haag. Dat wordt uitgewerkt in drie hoofdstukken:

- ✓ Oog voor de jeugd, vriendelijk voor het gezin
- ✓ Zorg voor elkaar
- ✓ Stad in bloei

7. Oog voor de jeugd, vriendelijk voor het gezin

Missie

De ChristenUnie staat voor een samenleving waar ieder kind veilig en harmonieus kan opgroeien. Een samenleving waar naar elkaar wordt omgekeken en waar respect is. Het gezin is daarbij de hoeksteen waar de samenleving op rust. En daarom gaat de ChristenUnie voor een gezinsvriendelijke stad.

Den Haag gezinsstad

Wie door Den Haag fietst, ziet een stad waarin veel aandacht is voor het gezin, opvoeding, ontspanning en nog meer zaken die maken dat opgroeien en gezin zijn bij Den Haag horen. Parken, speeltuinen, voortdurende verbetering van de verkeersveiligheid (fietsen), strand, jeugdkampen en vakanties voor financieel zwakkere gezinnen, jeugdsportfonds, sportgelegenheden in de wijk en ga zo maar door.

Den Haag is een stad met veel gezichten, letterlijk. Er wonen meer dan 110.000 mensen jonger dan negentien jaar. Met zoveel culturele achtergronden wordt 'gezin zijn' op vele manieren vorm gegeven. Dat maakt de stad levendig en uitdagend.

De ChristenUnie is landelijk de drijvende kracht achter de aandacht voor Jeugd en Gezin. Dit blijkt onder andere uit het feit dat we nu een minister voor Jeugd en Gezin hebben. Een ander aspect wordt gevormd door de nieuwe Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's). Den Haag is voorloper wat betreft de invoering van deze CJG's. Nu zijn op verschillende locaties CJG's actief waar bijvoorbeeld het consultatiebureau, jeugdwelzijnswerk, GGD en Bureau Jeugdzorg onder één dak (samen)werken. Hulp en ondersteuning worden toegankelijk gemaakt en daar is de ChristenUnie blij mee.

Prioriteiten

De ChristenUnie wil dat Den Haag zich verder ontwikkelt als gezinsvriendelijke stad en zal zich daarvoor de komende jaren blijven inzetten. De ChristenUnie gaat op het gebied van Jeugd en Gezin in het bijzonder voor de volgende drie thema's:

- ✓ Gezinsvriendelijk beleid
- ✓ Veilig opgroeien
- ✓ Onderwijs op maat

Onderstaand worden deze thema's concreet uitgewerkt. Knelpunten worden benoemd en de ChristenUnie komt met oplossingen!

Actiepunten voor een gezinsvriendelijk beleid

❖ Gezinsvriendelijk wonen

De negatieve tendens van vertrekkende gezinnen moet doorbroken worden. Jaarlijks vertrekken er uit Den Haag namelijk ruim duizend gezinnen meer dan dat erbij komen. Om ervoor te zorgen dat er meer gezinnen in Den Haag blijven wonen en naar Den Haag toekomen, wil de ChristenUnie een duidelijk gezinsvriendelijk beleid voeren.

De stad Den Haag heeft veel te bieden voor gezinnen. Op het gebied van bijvoorbeeld ontspanning, onderwijs, werkgelegenheid en wonen kent de stad een breed scala aan voorzieningen die het aantrekkelijk maken voor een gezin om in Den Haag te wonen. Om dit te verstevigen wil de ChristenUnie inzetten op een gezinsvriendelijk beleid.

Gezinsvriendelijk betekent ook dat er voldoende betaalbare woningen voor gezinnen zijn. De ChristenUnie wil meer aandacht voor gezinsvriendelijk bouwen binnen de bestaande en toekomstige (ver)bouwplannen. Daarbij hoort ook voldoende capaciteit voor kinderopvang in de nabije omgeving.

❖ Veilig en gezond buiten zijn

Al op veel plekken in Den Haag zijn speeltuinen, sportvelden, Cruiff- en Krajicekcourts, sport-in-de-wijk voorzieningen en andere mogelijkheden voor kinderen en jongeren om op een positieve manier buiten bezig te zijn. De ChristenUnie wil dat dit wordt uitgebreid naar plekken waar nog teveel kinderen en jongeren buiten hangen zonder toezicht en zonder vrijetijdsbesteding. Door deze voorzieningen uit te

breiden en de wijkbewoners zelf verantwoordelijkheid te geven over het beheer ervan worden meerdere doelen bereikt.

❖ **Betrokken gezinnen in een gezinsvriendelijke wijk**

De ChristenUnie bepleit extra aandacht voor het hele gezin in gemeentelijk beleid. Binnen wijken en buurten moet daarom niet alleen voor kinderen bijvoorbeeld een speeltuin worden aangelegd, maar er moet ook gekeken worden naar de rol van vrijwilligers om het schoon te maken. Denk ook aan het straatvadersproject om de buurt veilig te houden. Op deze manier betrek je het hele gezin bij de wijk en creëer je een goede samenwerking tussen de gemeente, het gezin en de buurt.

❖ **Duidelijke regie**

De gemeente Den Haag zal, voor zij de juiste keuzes kan maken, goed in beeld moeten hebben welke investeringen werken en welke niet. Er zijn teveel signalen uit bijvoorbeeld het *jeugdwerk* dat de vele lopende projecten niet goed op elkaar zijn afgestemd, niet voldoende of juist teveel subsidie ontvangen en slecht behuisd zijn.

Om alle goedlopende hulpverlening, projecten, wijkinitiatieven e.d. nog beter te laten functioneren en de gemeente een goed zicht hierop te geven is een regisseursfunctie nodig. De regisseur beheert een extra budget waarmee hij subsidie kan verstrekken wanneer dit tussentijds wegens succesvol opereren nodig mocht zijn. De ChristenUnie wil minder subsidiepotjes, minder schotten tussen stadsdelen en makkelijkere wisseling van projectsubsidie naar structurele subsidie. De ChristenUnie hecht aan een goede rapportage, maar wil af van de situatie dat jeugdwerkers de helft van hun tijd met papierwerk bezig zijn.

Anderzijds worden slechtlopende hulpverleningsvormen vroegtijdig door de regisseur gesignaleerd. Er moet worden bepaald of de huidige jeugdregisseur dit werk kan doen of dat er een nieuwe functie moet worden gecreëerd.

❖ **Met respect, met verantwoordelijkheid, met elkaar**

De gemeente Den Haag moet blijven inzetten op het verbeteren van de omgangsnormen in de stad, in het openbaar vervoer en op school(pleinen). Meer respect ten opzichte van elkaar en het gezag wordt alleen bereikt met een cultuuromslag, die haar basis vindt in het gezin. De ChristenUnie is voorstander van een campagne om ouders te wijzen op de verantwoordelijkheid die ze dragen voor het gedrag van hun kinderen.

Scholen hebben ook een grote verantwoordelijkheid in het aanleren van goede sociale omgangsvormen, zoals die in de Nederlandse maatschappij wenselijk zijn. De ChristenUnie wil dat de gemeente Den Haag scholen stimuleert en faciliteert daar meer aandacht aan te besteden.

Actiepunten om veilig op te groeien

❖ **Laagdrempelige en toegankelijke hulpverlening**

Helaas gaat dat in sommige gevallen niet goed en is bemoeienis van anderen nodig. Hulpverlening, ook achter de voordeur, zal als uitgangspunt hebben om het gezin zo sterk mogelijk te maken. Om het gezin de kans te geven het zelf op te lossen, eventueel met hulp van netwerk, is de ChristenUnie voorstander van de Eigen Kracht Conferentie (EKC), zoals die elders in het land al succesvol is ingezet. Door gebruik te maken van een EKC zal een gezin met haar familie beter in staat zijn om zelf de problemen aan te pakken. In de stadsdelen waar nog geen CJG is opgestart, moet dit op korte termijn gebeuren.

❖ **Goedwerkende signaleringsstructuur rondom kinderen en gezinnen**

De gemeente Den Haag heeft een belangrijke taak als het gaat om het vroeg signaleren van problemen in de opvoeding. Zeker jonge kinderen zijn kwetsbaar en zijn zelf niet in staat om aan te geven dat hun thuissituatie afwijkt van hoe het zou moeten zijn. Daarom moeten scholen meer aandacht geven aan kinderen waar zorgen over zijn. Een belangrijke speler hierin is het School Maatschappelijk Werk (SMW). Dit werk moet worden uitgebreid, zodat hulp sneller en intensiever kan worden aangeboden. In het zorgoverleg op scholen kan het SMW tot een goede afstemming met de hulpverlening komen die noodzakelijk is.

Ook de mogelijkheid aandacht te besteden aan kinderen met overgewicht en met ouders hierover in gesprek te gaan moet verder worden uitgewerkt.

❖ **Ondersteuning en voorlichting jonge ouders**

Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Zij dienen zorg te dragen voor een veilige leefomgeving en een gezond opvoedingsklimaat. Ouders hebben een voorbeeldfunctie ten opzichte van hun kinderen. Ouders moeten zich daarvan zeer bewust zijn. Veel problematiek komt voort uit ontwrichting van relaties. Een maatschappij met hechte sociale verbanden, waarin het gezin centraal staat, biedt een vangnet voor veel problematiek.

Preventieve maatregelen verdienen extra aandacht omdat daarmee verdere verergering van problemen kan worden voorkomen. Hierbij valt te denken aan cursussen voor jonge ouders en het bekend maken van hulp- advies- en steunpunten. Laagdrempeligheid is een voorwaarde voor het slagen hiervan. Extra aandacht is nodig voor allochtonen die met een andere opvoedingsachtergrond hun kinderen in Nederland moeten opvoeden en (jonge) ouders die al bekend zijn in de hulpverlening.

❖ **Gezond en sportief opgroeien zonder alcohol- en drugsgebruik**

De ChristenUnie ondersteunt het initiatief van actiecomité Vroeg op Stap om de toegangs- en sluitingstijden van de horeca te vervroegen. Overmatig alcoholgebruik met als gevolg onherstelbare hersenbeschadiging, afname van school- en sportprestaties, toename van drugsgebruik, stress en spanning in de gezinnen, vandalisme, verkeersongelukken, etc. moet worden teruggedrongen. De ChristenUnie is voorstander van meer voorlichting op scholen over de gevaren van alcohol- en drugsgebruik op jonge leeftijd.

❖ **Voldoende passende zorg waar nodig**

Meisjes die in het loverboycircuit dreigen te raken hebben speciale aandacht nodig. De ChristenUnie wil uitbreiding van jongeren interventie teams om zorgsignalen tijdig op te kunnen pakken. Ook moeten er meer opvangmogelijkheden voor deze slachtoffers komen.

Daar waar hulp nodig is, moeten gezinscoaches worden ingezet die de problematiek breed en samen met het gezin aanpakken. Hiervan zijn 'Tien voor Toekomst' van het Leger des Heils en Radar VIG goede voorbeelden.

Actiepunten voor onderwijs op maat

❖ **Goed onderwijs in de wijk**

De ChristenUnie hecht sterk aan een gezinsvriendelijke wijkgerichte benadering. Dit betekent dat er in de wijken voldoende faciliteiten dicht bij huis moeten zijn om er als gezin prettig te kunnen wonen. Daarom wil de ChristenUnie dat basisscholen, middelbare scholen en speciaal onderwijs zoveel mogelijk samenwerken met sportverenigingen, welzijnswerk en culturele instellingen in hun eigen buurt. Ook juicht de ChristenUnie de brede buurtscholen toe en wil hier blijvend in investeren. Door gerichte en verlengde onderwijsprogramma's slagen deze scholen er goed in achterstanden vroegtijdig in te lopen. De betrokkenheid van de ouders bij deze scholen heeft grote meerwaarde.

❖ **Pedagogische voorzieningstructuur**

Een goede samenwerking met School Maatschappelijk Werk, Zorg en Advies Teams, Bureaus Jeugdzorg, naschoolse opvang, huiswerkbegeleiding, jeugdsportfonds e.d. maakt advies en hulp makkelijker bereikbaar. Hierdoor kunnen kinderen makkelijker terecht bij activiteiten, advies, hulp, ontspanning en allerlei zaken die nodig zijn voor een goede ontwikkeling.

❖ **Voldoende speciaal en gespecialiseerd onderwijs**

Kinderen mogen niet thuiszitten. Goed onderwijs is de basis voor maatschappelijke betrokkenheid en een zinvolle dagbesteding. Daarom moet de gemeente met oplossingen komen voor die kinderen die tussen wal en schip vallen en waarvoor op het eerste oog geen geschikt onderwijs is. Vaak is persoonlijke begeleiding en individueel gericht onderwijs nodig. Dit is kostbaar, maar werpt wel zijn vruchten af. Als hiermee schooluitval en problemen in de toekomst kunnen worden voorkomen, dienen scholen als de Pleysierschool en het speciaal basisonderwijs hierin te worden gefaciliteerd.

De ChristenUnie hecht veel belang aan het bijzonder onderwijs in Den Haag. Voorwaarde voor elke school, openbaar of bijzonder, is dat er kwalitatief goed onderwijs wordt gegeven. De gemeente Den Haag moet hier zicht op hebben.

❖ **Alle jongeren een startkwalificatie!**

Voor jongeren die om welke reden dan ook zonder startkwalificatie van school komen heeft Den Haag al veel georganiseerd. Toch blijkt het lastig om de jongeren te motiveren. Vaak kiezen jongeren voor betaalde baantjes in plaats van door de gemeente gesubsidieerde leerwerktrajecten. Om dit te voorkomen moet de gemeente Den Haag meer samenwerking zoeken met bedrijven en het aanbod van de stagebank uitbreiden. Door een baan te creëren, die in het beginstadium door de gemeente wordt gefinancierd, zullen bedrijven eerder de jongeren aannemen. Bij goed functioneren, kan het bedrijf de jongeren overnemen en blijft het scholingstraject via de gemeente lopen. De ChristenUnie wil dat de gemeente Den Haag in samenwerking met het voortgezet onderwijs en het ROC Mondriaan meer aandacht gaat besteden aan het voorkomen van schooluitval.

❖ **Den Haag studentenstad**

Den Haag is een internationale stad met grote hogescholen en sinds kort ook een universiteit die het politieke en bestuurlijke karakter van Den Haag gebruikt om opleidingen op dat gebied aan te bieden. Het is essentieel om een aantrekkelijke stad te zijn voor studenten op het gebied van wonen, studeren, vrijetijdsbesteding en natuurlijk werk. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat meer studenten in Den Haag blijven wonen na hun studie.

8. Zorg, voor elkaar

Missie

De ChristenUnie wil een samenleving waarin mensen betrokken zijn bij elkaar. Met name bij de kwetsbaren. Dit betekent persoonsgerichte zorg voor iedereen die dat nodig heeft. De gemeente rust mensen toe, zodat ze zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen, en vormt een vangnet waar dit niet mogelijk is.

Persoonlijk, toegankelijk en overzichtelijk

Nederland heeft één van de beste zorgstelsels ter wereld. Toch staat de zorg in Den Haag onder druk. Door de herstructurering van de zorg, het invoeren van de WMO en zware bezuinigingen in de AWBZ zijn de keuzemogelijkheden toegenomen en is er meer zorg op maat. Maar de zorg is voor veel mensen onoverzichtelijk en daarmee minder toegankelijk geworden. De onrust in de stad is nog eens vergroot door het omvallen van de grote zorginstelling Meavita. De groep zorgbehoevenden neemt ondertussen toe door vergrijzing. Juist groepen als ouderen, mensen met een verstandelijke, lichamelijke en/of sociale beperking en allochtonen kunnen eenvoudig in het zorgdoolhof verdwalen.

De ChristenUnie wil dat zorg weer overzichtelijk en toegankelijk wordt. Dit wil zij doen door in te zetten op een persoonlijke aanpak in buurten door zorgconsulenten. Daarnaast wil de ChristenUnie hulp- en dienstverlening door naasten stimuleren. De gemeente moet alleen daar inspringen waar de persoonlijke omgeving van mensen niet in staat is de zorgtaak op zich te nemen. Speciale aandacht is er daarom voor mantelzorgers en de sociale participatie van ouderen.

Daarnaast wil de ChristenUnie aandacht vragen voor een bijzondere groep zorgbehoevenden. De mensen die moeilijk mee kunnen komen in het hectisch leven van de stad. Den Haag biedt veel kansen, maar wanneer de eisen te hoog zijn, sta je er zomaar alleen voor. De ChristenUnie wil zich inzetten om de kloof tussen succes en afvallen te dichten. De ChristenUnie wil een samenleving waar ruimte is voor een tweede kans, waar na vallen weer kan worden opgestaan. Jezus leerde ons om in ieder hulpbehoevende Hem te herkennen! De ChristenUnie wil problemen aanpakken en niet wegstoppen. Het kost meer geld, tijd en energie, maar zo doe je recht aan de mens achter de problematiek. Gratis drugs verstrekken of een vakbond voor prostituees is geen oplossing maar een lapmiddel. Voor ons ligt het zwaartepunt in preventie en tijdige signalering van de problemen. Dit willen we realiseren door goede samenwerking in de buurt, met de woningbouw, wijkagent, scholen, kerken en welzijnsorganisaties.

Actiepunten voor een persoonlijke, toegankelijke en overzichtelijke zorg

- ❖ **Bereikbaarheid van zorg: de zorgconsulent ('wijkzuster') aan huis**
Een groot probleem van het huidige zorgstelsel is dat het ondoorzichtig is. Het grote gevaar is dat mensen de zorg die ze nodig hebben niet meer ontvangen. De ChristenUnie ziet het als taak van de gemeente dit te voorkomen. Daarom wil de ChristenUnie een zorgconsulent in de wijk, die zonodig op huisbezoek gaat. De veelheid aan loketten voor tal van onderwerpen moet hiermee worden teruggebracht tot één persoon die adviseert, indiceert, waarneemt, controleert en coacht. Door de clustering van alle overheidstaken in één persoon die verantwoordelijk is voor de buurt kan de zorgvrager op maat worden ondersteund.
- ❖ **WMO: goede kans voor onderlinge betrokkenheid**
De ChristenUnie vindt het belangrijk dat mensen verantwoordelijkheid nemen voor elkaar, dat we elkaar ondersteunen bij belemmeringen in het dagelijks leven. Als het netwerk van een zorgvrager niet toereikend is moet de gemeente Den Haag de nodige ondersteuning bieden. De WMO wil hierin voorzien, maar staat niet los van andere voorzieningen als het participatiebudget. Om verwarring en overlap te voorkomen wil de ChristenUnie integraal sociaal beleid voeren. Dit betekent concreet dat bij een hulpvraag levensbreed gekeken wordt naar de problematiek. Zo hoeft de burger niet meerdere malen bij de gemeente aan te kloppen.
- ❖ **De mantelzorg verdient professionele ondersteuning**
De ChristenUnie is er een warm voorstander van dat mensen in de samenleving voor hun vrienden of familieleden zorgen. Deze mantelzorg moet dan ook worden bevorderd. Niet door het betalen van

mantelzorgers uit het persoonsgebonden budget, maar door betrokken professionals in te zetten om hen met raad en daad terzijde te staan. Daarom is het van belang dat de zorgconsulent met de mantelzorgers uit zijn of haar wijk contact houdt. Zo kan deze de mantelzorger ondersteunen en zorgen dat de juiste subsidie op de juiste plek terecht komt.

❖ **Bezuinigingen in de AWBZ tijdig opvangen**

Onlangs zijn er grote bezuinigingen doorgevoerd in de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten). Dit leidt tot veranderingen in de organisatie van zorgverlenende instellingen. De gemeente Den Haag heeft hierbij nog te weinig ondersteuning geboden. De ondersteuningspunten in de wijk blijken geen laagdrempelige voorziening, zorgvragers maken hiervan slechts mondjesmaat gebruik. Het gevaar is aanwezig dat zorgbehoevenden tussen wal en schip terecht komen. De ChristenUnie vindt dat de gemeente zo snel mogelijk informatie moet verstrekken aan zorgbehoevenden en zorgaanbieders. Daarnaast moet de gemeente erop toezien dat wie zorg nodig heeft dit via een passender regeling ook blijft ontvangen.

❖ **Persoonlijk indiceren voor passende thuiszorg, niet meer via de telefoon**

Iedereen die behoefte heeft aan persoonlijke verzorging thuis moet deze ook ontvangen. De tarieven die de gemeente heeft gesteld voor thuiszorg staan niet in verhouding met de door zorginstellingen gemaakte kosten. Hierdoor is thuiszorg voor veel organisaties niet meer te betalen en werken ze onder kostprijs of beperken ze zich tot huishoudelijk werk, ook als dit voor de zorgvrager niet voldoende is. Dit betekent een verschraving van leven voor veel ouderen en mensen met een beperking. De ChristenUnie vindt dit onaanvaardbaar en wil zich hardmaken voor voldoende financiële middelen om passende thuiszorg te blijven leveren. Hiervoor zal echter wel eerlijk moeten worden afgewogen of de gestelde indicatie passend is. Dit kan niet per telefoon, zoals nu vaak gebeurt, maar de indicatie moet worden gesteld door een zorgconsulent die bij de mensen thuis komt.

❖ **Ouderen helpen om zolang mogelijk te blijven wonen en participeren in hun eigen wijk**

De ouderen van nu hebben onze samenleving opgebouwd en verdienen een respectvolle benadering. Ouderen moeten kunnen blijven wonen in de wijk waar zij altijd hebben gewoond, op goede locaties met een buurtwinkel, postkantoor en apotheek binnen handbereik. In overlegorganen moet hun stem worden gehoord. Ouderen blijven steeds langer vitaal en hebben de samenleving veel te bieden. Door de betrokkenheid van ouderen in vrijwilligerswerk te vergroten en de organisatie van buurtactiviteiten te stimuleren wil de ChristenUnie daaraan concreet vorm geven. Ook de beschikbaarheid van voldoende sport- en recreatievoorzieningen voor ouderen is van groot belang. Helaas is vereenzaming een groot probleem in onze geïndividualiseerde samenleving. Daarom wil de ChristenUnie contacten tussen generaties stimuleren door onder meer buddyprojecten en maatschappelijke stages. Waar volledig zelfstandig wonen niet meer lukt, moet goede zorg en ondersteuning worden geboden. De ChristenUnie wil investeren in levensloopbestendige woningen, toegankelijke dienstverlening en voldoende goede zorgvoorzieningen in de eigen buurt. Een goed voorbeeld hiervan zijn de woonservicewijken zoals we die nu al zien in stadsdeel Escamp.

❖ **Publieke ruimte toegankelijk voor mensen met een lichamelijke beperking**

Voor mensen met een lichamelijke beperking zal nog meer aandacht moeten zijn in het toegankelijk maken en houden van de publieke ruimte en het Openbaar Vervoer. Goede samenwerking van de gemeente met belangenorganisaties kan de toegankelijkheid van gebouwen en voorzieningen verbeteren.

❖ **Voor iedere dak- en thuisloze een structurele oplossing**

Den Haag kent nog altijd vele honderden dak- en thuislozen, met elk een persoonlijk verhaal. Vaak gaat dakloosheid samen met gedragsproblematiek, mentale problemen en verslaving. De ChristenUnie is zich bewust van de complexe problematiek en de persoonlijke ellende waar deze mensen mee te maken hebben. Eenvoudige oplossingen zijn niet toereikend. We willen zoeken naar een intensieve persoonlijke begeleiding van deze mensen, die een tweede kans in de maatschappij mogelijk moet maken. In Rotterdam en Utrecht zijn door gerichte aanpak vrijwel geen daklozen meer. De poging hiertoe in Den Haag, 'Den Haag Onder Dak' heeft niet tot dezelfde resultaten geleid. ChristenUnie wil in onze stad een blijvende oplossing voor iedere dakloze. Hiervoor 'Den Haag Onder Dak' grondig worden geëvalueerd en

waarnodig verbeterd. Daarnaast wil de ChristenUnie inzetten op een doelgroepgerichte aanpak: opvang en begeleiding voor (zwangere) vrouwen, gezinnen, jeugd en verslaafden.

❖ **Uitstaptrajecten voor prostituees toegankelijker maken**

Bij prostitutie gaat onze zorg als eerste uit naar de meest kwetsbare partij, de prostituee. Zij (hij) is vaak slachtoffer van mensenhandel, loverboys of een verkeerde begeleiding op jonge leeftijd. De ChristenUnie vraagt aandacht voor deze achterliggende problematiek om zo persoonlijke begeleiding te kunnen bieden. De wereld van de prostitutie moet toegankelijk zijn voor hulpverlening, maatschappelijke organisaties en kerken. Het werk van Stichting De Haven is hier een goed voorbeeld van. Er moet primaire opvang zijn waar de prostituee een veilig onderkomen kan vinden. Voor de lange termijn moet de gemeente trajecten faciliteren die de stap uit het circuit, re-integratie en verwerking mogelijk maken. Daarbij is een krachtige bestrijding nodig van mensenhandel. De overheid en hulpverleners moeten intensief samenwerken om netwerken inzichtelijk te maken en deze hard te bestrijden. De wet BIBOB geeft ons een goede mogelijkheid om op te treden tegen malafide prostitutiebedrijven. Politie en recherche zouden meer moeten inzetten op het bestrijden van illegale prostitutie. Met de invoering van het VCP (verkeerscirculatieplan) is de Doubletstraat doodlopend geworden. De ChristenUnie vond de 'business' aan de Doubletstraat al langer een doodlopende zaak. Kortom, het is hoog tijd de raamprostitutie in de Doubletstraat te beëindigen. Sowieso zou het aantal vergunningen omlaag moeten. Ook is scherp toezicht nodig om te voorkomen dat prostitutie ondergronds gaat. Praktijken van loverboys moeten per wijk in kaart worden gebracht. Doelgerichte voorlichting hierover aan ouders en op scholen is essentieel, zodat jonge meisjes zich hiertegen beter kunnen wapenen.

❖ **Laagdrempelige hulpprogramma's voor iedere vorm van verslaving**

Verslaving is een groot probleem. Niet alleen de zichtbare kant, de junkie op straat, maar ook de verborgen verslavingen in verschillende lagen van de samenleving. De ChristenUnie denkt hierbij aan alle soorten verslaving: drank, drugs, seks, gokken, roken, internet, etc. In persoonlijke kring moet oog zijn voor de problematiek achter de verslaving. De ChristenUnie wil een voorlichtingscampagne starten om verslavingsproblematiek bespreekbaar te maken, en in overleg gaan met hulporganisaties om drempels en wachtlijsten weg te nemen voor afkicktrajecten. Aan de andere kant is strikte handhaving van de regels van belang: geen oprekking van de openingstijden in de horeca, geen alcohol of tabaks-verkoop onder de 16 jaar en handhaving van de alcohol- en tabakswet. De ChristenUnie is een voorstander van het ophogen van de minimumleeftijd voor alcoholverkoop in cafés naar 18+.

❖ **Anticiperen op nieuwe vormen van armoede als gevolg van de recessie**

De voedselbanken zijn de afgelopen tijd uitgebreid in het nieuws geweest. Uit onderzoek blijkt dat zij maar een topje van de ijsberg tonen. De meeste armoede blijft achter de voordeuren en komt pas aan het licht als de situatie te nijpend wordt om nog het hoofd te bieden. In deze tijd van economische teruggang zal dit probleem alleen maar toenemen. Ook komt er een nieuwe vorm van armoede door werkloosheid van voorheen succesvolle inwoners.

De ChristenUnie wil verschillende fronten tegen armoede creëren. Enerzijds door directe opvang in de vorm van bijvoorbeeld snelle toegang tot een uitkering, schuldhulpverlening en budgetcursussen om verdere escalatie te voorkomen. Anderzijds door het aanbieden van hulpverleningstrajecten aan mensen die door betalingsachterstand hun huis dreigen te verliezen. Samenwerking tussen gemeente, UWV, hulpverlening (bv. SteK, Leger des Heils), kerken en woningbouwverenigingen kan bijdragen aan het signaleren van problemen. In buurtcentra zal voorlichting en professionele ondersteuning moeten worden aangeboden aan risicogroepen.

9. Stad in bloei

Missie

Het ideaal van de ChristenUnie is een samenleving die bestaat uit hechte verbanden. Door gerichtheid op de ander doorbreken we de spiraal van individualisme, eenzaamheid en uitzichtloosheid. Een warm gezin, een betrokken kerk, een gastvrij buurtcentrum en een levendige wijk dragen bij aan een bloeiend Den Haag.

Voor elkaar

De samenleving anno 2010 is een netwerksamenleving. Er is veel dynamiek en er liggen overal kansen. Maar het is het succes van het individu dat centraal staat. Verantwoordelijkheid voor elkaar raakt gemakkelijk ondergesneeuwd. 33 procent van de ouderen in Nederland voelt zich eenzaam. Daarmee is dit één van de meest schrijnende problemen van deze tijd.

De ChristenUnie streeft naar een hechte samenleving. Mensen die elkaar in allerlei verbanden ontmoeten en omzien naar elkaar. In deze contacten groeit onderlinge verbondenheid en respect en worden duurzame relaties opgebouwd. De ChristenUnie wil dit bevorderen door drempels weg te nemen die afhouden van het deelnemen aan het maatschappelijke leven. Kerken, buurtcentra, sportverenigingen en vrijwilligersorganisaties moeten alle ruimte krijgen om aan een sociaal Den Haag te werken. Voor een stad in bloei!

Actiepunten voor een stad in bloei

❖ Kerken zijn van levensbelang voor Den Haag

Onlangs publiceerde het CBS dat het kerkbezoek in de grote steden is toegenomen. Weliswaar geen sterke toename, maar wel een breuk met een decennialange trend. Deze toename is met name te danken aan trouw kerkbezoek van allochtonen in de migrantenkerken. De ChristenUnie voelt zich sterk verbonden met de verschillende kerkelijke gemeenschappen in Den Haag en deelt met hen dezelfde visie: "De liefde en rechtvaardigheid van God zichtbaar maken in de stad". Deze opdracht stijgt boven kerkmuren, etniciteit en culturele verschillen uit. Het is daarom van belang om hierin gezamenlijk op te trekken.

Kerken hebben naast een geloofsfunctie ook een maatschappelijke en sociale positie in de samenleving. Het is een plek voor ontmoeting en onderlinge betrokkenheid. Kerken spelen een belangrijke rol in het onderkennen en opvangen van sociale, relationele en financiële problemen. Uit een onderzoek in de gemeente Rotterdam blijkt dat de plaatselijke kerken de gemeente 133 miljoen euro per jaar besparen. De ChristenUnie wil deze waardevolle rol van de kerken blijvend aandacht geven in de Haagse politiek. Daarnaast moeten kerken gesteund worden in het verder uitbouwen van hun centrale positie in de samenleving.

De ChristenUnie is voor de multiculturele en migrantenkerken een spreekbuis in de Haagse raad. Momenteel is er een sterke dynamiek in opkomende (huis)gemeenten. Zij spelen een belangrijke rol in de integratie en het op weg helpen van migranten in de stad. Er is echter een groot gebrek aan geschikte en betaalbare locaties om samenkomsten te houden. Ondanks de nota 'Ruimte voor gebed' is de nood nog steeds hoog. De ChristenUnie vindt dit onacceptabel en zal zich de komende vier jaar inspannen om hier verandering in te brengen.

❖ Sport: gezond investeren in een gezonde samenleving

Sport is een belangrijke bouwsteen voor de samenleving. Den Haag kent 200.000 sporters en 15.000 vrijwilligers die dit ondersteunen. De sportvereniging is een plek waar mensen elkaar ontmoeten, maatschappelijke en culturele tegenstellingen worden genivelleerd en onderling respect wordt opgebouwd.

Voor de ChristenUnie ligt het zwaartepunt op het stimuleren van breedtesport. Dit begint bij een goede spreiding, regelmatig onderhoud en het optimaal benutten van de huidige sportaccommodaties. Door samenwerking te ondersteunen tussen verschillende sportorganisaties, scholen en buurtverenigingen kunnen drempels worden weggenomen om te sporten en kan het huidige ledenbestand worden vastgehouden. Datzelfde geldt voor samenwerking met zorginstellingen en ouderenverenigingen: doelgroepgericht sporten draagt bij aan participatie en gezondheid. De Ooievaarspas is een zeer geschikt middel om de drempel voor deze groepen te verlagen. Ook in de strijd tegen obesitas bij de jeugd speelt sport een belangrijke rol. Daarom is de ChristenUnie een warm voorstander van schoolzwemmen. Het

stimuleren van samen sporten door de Cruyff en Krajicek foundation vinden wij voor onze stad van onschatbare waarde, zij verdienen zoveel mogelijk steun.

De ChristenUnie ziet het belang van topsport voor de samenleving. Om topsport te ondersteunen zal de gemeente moeten investeren in geschikte sportaccommodaties. De ChristenUnie wil zoeken naar het multifunctioneel inzetten van de topsportlocaties. Om dit allemaal betaalbaar te houden is het van belang de samenwerking te zoeken met het bedrijfsleven. Een goed voorbeeld is de wedstrijdzeilfaciliteit in Scheveningen.

❖ **Subsidie: niet bureaucratisch, wel kwaliteitstoets**

De subsidieverstrekking aan welzijns- en vrijwilligerswerk moet drastisch worden herzien. Enerzijds zijn er geldverslindende projecten die nauwelijks bijdragen aan de Haagse samenleving. Anderzijds lopen kansrijke initiatieven tegen een muur van bureaucratie aan, waardoor zij niet van de grond komen. De ChristenUnie pleit voor ambtenaren die midden in de samenleving staan en met eigen ogen zien of de projecten functioneren. Kwaliteitscriteria hierbij zijn: bereidheid om met andere maatschappelijke organisaties samen te werken, aandacht voor structurele vrijwilligersbegeleiding en kennisbevordering en een goede financiële onderbouwing. Christelijke of andere identiteitsgebonden projecten kunnen hier net zoveel aanspraak op maken als andere initiatieven. De ChristenUnie wil een kaart van Den Haag met daarop alle projecten op het gebied van welzijns- en vrijwilligerswerk, zodat de dubbelingen en de gaten zichtbaar worden.

❖ **Buurt- en wijkcentra: meer dan bingo!**

De ChristenUnie is een partij die sterk inzet op onderlinge maatschappelijke betrokkenheid. Buurt- en wijkcentra zouden belangrijke plekken moeten zijn waar mensen elkaar ontmoeten en elkaar ondersteunen. De mogelijkheden hiervan worden veel te weinig benut, en de financiering wordt inefficiënt gebruikt. Goedlopende projecten moeten worden beloond en nieuwe initiatieven aangemoedigd. Vanuit de gedachte dat je hulp en informatie moet aanbieden waar mensen samen komen wil de ChristenUnie de buurt- en wijkcentra optimaler gaan benutten als knooppunten voor hulpverleningsprojecten, maatschappelijke cursussen, inspraakavonden en informatievoorziening. En op Scheveningen ontbreekt het aan een verenigingsgebouw, een cultureel centrum voor jong en oud. Daar wil de ChristenUnie wat aan doen.

❖ **Vrijwilligerswerk: breng vraag en aanbod samen**

Vrijwilligerswerk is het cement van de samenleving. Vrijwilligers zijn daarom onmisbaar in Den Haag. Zonder vrijwilligers zouden veel verenigingen, stichtingen, sportverenigingen en buurthuizen niet kunnen bestaan. En zonder de vrijwillige hulp van vrienden en burens zouden veel mensen met een beperking niet thuis kunnen blijven wonen. De ChristenUnie is er van overtuigd dat er nog veel meer inwoners van Den Haag bereid zijn om andere mensen te helpen. Vaak weet men alleen niet waar daadwerkelijk hulp geboden kan worden. Stichting HOF, Stichting Present en OBV zijn voorbeelden van intermediairs die op professionele wijze het aanbod van vrijwilligers koppelen aan hulpzoekenden. De gemeente Den Haag heeft een sleutelpositie in het stimuleren van vrijwillige inzet door het subsidiëren en faciliteren van dergelijke professionele vrijwilligersorganisaties.

❖ **Kunst: de muze van Den Haag**

Den Haag is een stad met een rijke culturele historie. Dit komt tot uiting in het straatbeeld, in een rijke verscheidenheid aan musea en in de grote schrijvers en kunstenaars die de stad heeft gekend. Terecht wordt met dit erfgoed zuinig omgegaan. De ChristenUnie is een groot voorstander van het "beleefbaar" maken van de Haagse geschiedenis. Een 'dag van de geschiedenis' moet breed, bij jong en oud, onder de aandacht worden gebracht. Erfgoedhuis en Gilde kunnen hierbij worden ingeschakeld. Den Haag kent op het gebied van kunst en cultuur een breed scala van activiteiten, uitingen en verworvenheden. Van wijktheater tot Koninklijke Schouwburg, van hoogstaande musea in de beeldende kunst tot dansgezelschappen en koren. Bovendien worden in Den Haag regelmatig muzikale en culturele festivals gehouden die een gevarieerd publiek aanspreken. De ChristenUnie is voorstander van dit soort activiteiten, die de stad een aangename plaats maken om te wonen. Maar de ChristenUnie vindt de bouw van een nieuw dans- en muziekcentrum op de huidige plek van het Lucent Danstheater en de Dr. Anton Philipszaal weggegooid geld. Natuurlijk moet er ooit een mooi nieuw centrum komen, maar in de komende jaren van financiële krapte, kan de gemeente wel nuttiger dingen met haar geld doen.

Kunstbeleving bindt mensen samen, maar ook zelf kunst beoefenen verbindt mensen. De gemeente dient daarom ruim baan te geven voor zowel amateur- als professionele kunstbeoefening. Redelijke oplossingen bieden wanneer het gaat om fysieke of financiële ruimte hoort daarbij.

Kunst is een spiegel voor de samenleving. Ze stimuleert cultuurreflectie en debat. Het is goed dat ook jonge en vernieuwende kunstenaars in Den Haag een kans krijgen. De ChristenUnie wil dat (tijdelijk) leegstaande panden beschikbaar zijn als atelier- of oefenruimte. Exposities in openbare bibliotheken maken kunst zichtbaar voor een breed publiek.

Openbare kunst moet prikkelen tot nadenken, en uitnodigen tot gesprek, maar niet slechts afschuw of ergernis opwekken. De Haagse organisatie die deze kunst aanschaft, "Stroom", moet in de toekomst deze grenzen beter bewaken.

❖ **1813-2013**

Op 30 november 2013 vieren we dat het 200 jaar geleden is dat de Prins van Oranje landde op Scheveningen. Plekken in Den Haag verwijzen hiernaar en herinneren ons hieraan. Zoals het pand in de Keizerstraat, waar de Prins werd onthaald. Maar ook het beeld midden op Plein 1813 waar het driemanschap op staat dat aan de macht was tussen het einde van de Franse tijd en de geboorte van het Koninkrijk in 1815 onder het Huis van Oranje. En de naam 'Plein 1813' zelf uiteraard. Een plein dat vele Hagenaars dagelijks passeren, vaak zonder de bijzondere betekenis er van te kennen. In 2013 staan we er uitgebreid bij stil!

De ChristenUnie in uw wijk

Stadsdelen, wijken en buurten

De wijk: Je koopt er je brood, je kinderen spelen in de speeltuin en gaan er naar school, je laat er je hond uit en je gaat er sporten als je uit je werk komt. Hier ontmoet je je burens, je maakt een praatje, gaat naar een buurthuis of naar het café... kortom je leeft er. En waar je leeft daar wil je dat de zaken goed voor elkaar zijn. Schone straten, groene parken, winkels om de hoek. Dit vraag je van de overheid, maar zelf investeer je ook in je omgeving.

De ChristenUnie staat voor een stadsbestuur dat de eigenheid van iedere wijk, van ieder stadsdeel bevordert en versterkt. Dit gebeurt alleen wanneer het college bereid is te luisteren naar wat er speelt binnen de wijk. Ook moet bij omstreden en omvangrijke projecten zo vroeg en zo veel mogelijk draagvlak gevonden worden binnen die wijken die ermee te maken krijgen.

Centrum

Prioriteiten:

- ❖ **Een VCP (verkeerscirculatieplan) is nodig, maar...** De ChristenUnie is voor een autoluwe binnenstad. De ChristenUnie is wel altijd zeer kritisch geweest over het onlangs ingevoerde VCP. Er is meer aandacht en inzet voor de verslechterde luchtkwaliteit aan de randen van het VCP-gebied nodig, zoals de Laan Copes van Cattenburgh, de Groot Hertoginnelaan en de Vaillantlaan. Het VCP moet snel worden geëvalueerd en waar nodig worden aangepast en verbeterd. En als de resultaten erg tegenvallen, wordt het VCP teruggedraaid en moet er iets beters voor in de plaats komen.
- ❖ **Verminderen aantal coffeeshops in Zeeheldenkwartier.** De ChristenUnie wil de drugsoverlast aanpakken door een blowverbod voor de openbare ruimte, betere handhaving en sluiting van coffeeshops, te beginnen met coffeeshops die overlast geven of zich binnen een straal van 500 meter van een school bevinden.
- ❖ **Stimuleren van het wonen boven winkels.** Door soepeler regelgeving wil de ChristenUnie stimuleren dat ongebruikte ruimtes boven winkels worden bewoond.
- ❖ **Nieuwe kansen voor de Haagse Markt.** De ChristenUnie wil deze raadsperiode al verregaande stappen ondernemen bij de Haagse Markt. Tijdens werkzaamheden blijven de voorzieningen voor bezoekers en kraamhouders zo goed mogelijk op peil.
- ❖ **Geen kans voor zwerfafval.** In de wijken van het Centrum is een harde aanpak van zwerfafval nodig. Dit betekent ook meer controle op naleving van voorschriften.

Escamp

Prioriteiten:

- ❖ **Geen betaald parkeren in Rustenburg-Oostbroek en Leyenburg.** Het betaald parkeren in Den Haag is geen oplossing voor de parkeerproblematiek, het probleem verschuift naar omliggende wijken. Om die reden wordt het besluit om betaald parkeren in te voeren, voorlopig teruggedraaid. Er moet een samenhangend verkeers- en parkeerplan voor de hele stad komen.
- ❖ **Zuiderpark moet weer schoon.** Het Zuiderpark is vooral 's zomers een heerlijke plek om te ontspannen. De enorme vuilnisontwikkeling is echter een toenemend probleem. De ChristenUnie pleit voor betere vuilnisvoorzieningen en meer handhaving om het Zuiderpark schoon te houden.
- ❖ **Alle wijken doen mee: maak van iedere wijk een prachtwijk.** De oude wijken van Escamp, zoals Leyenburg en Rustenburg-Oostbroek, dreigen vergeten te worden nu andere delen van Escamp opgeknapt en gerenoveerd worden. Maak ook van deze wijken een prachtwijk!

- ❖ **Behoud de volkstuinen in Escamp.** Escamp is een stadsdeel met belangrijke volkstuincomplexen. Deze moeten behouden blijven. Waar sloop niet te voorkomen is, moet dit gecompenseerd worden met nieuwe ruimte binnen de stad.
- ❖ **Aanpak hondenpoep en zwerfafval.** De ChristenUnie wil door meer handhaving de overlast door hondenpoep en zwerfafval verminderen.

Haagse Hout

Prioriteiten:

- ❖ **Schone lucht in Bezuidenhout/Benoordenhout.** De luchtkwaliteit in Bezuidenhout/Benoordenhout dient te worden verbeterd.
- ❖ **Bestrijden vogeloverlast.** Het stadsdeel heeft veel vogeloverlast. Preventie door het minimaliseren van zwerfafval is een eerste oplossing.
- ❖ **Revitalisering Bezuidenhout-West; geen sloop huizen.** De ChristenUnie wil de wijk Bezuidenhout-West revitaliseren zonder daarbij huizen te slopen.
- ❖ **Meer voorzieningen voor jongeren** (bijv. voetbalveld). De ChristenUnie wil meer voorzieningen voor jongeren in de wijk.
- ❖ **Geen bebouwing in het Haagse Bos.** De ChristenUnie wil geen bebouwing in het Haagse Bos. Nu niet en nooit niet.

Laak

Prioriteiten:

- ❖ **Woningbouw in de Binckhorst.** De ChristenUnie is voorstander van herontwikkeling van de Binckhorst. Woningbouw neemt hier een belangrijke plaats in.
- ❖ **Voortvarende aanleg Trekvljettracé.** De ChristenUnie wil dat de aanleg van het Trekvljettracé voortvarend wordt opgepakt. Hiermee wordt de ontsluiting van Den Haag verbeterd.
- ❖ **Terugdringen jongerenoverlast.** De ChristenUnie wil de jongerenoverlast in de wijk terugdringen door het aanbieden van meer voorzieningen met passende begeleiding én meer handhaving.
- ❖ **Geen illegale bewoning in Laak.** Door samenwerking met de straatvertegenwoordigers in Laak wil de ChristenUnie illegale bewoning in Laak tegengaan.
- ❖ **Aanpak drugsoverlast en drugshandel.** De ChristenUnie bepleit een hardere aanpak van de drugsoverlast in Laak.

Leidschenveen-Ypenburg

Prioriteiten:

- ❖ **Geen helihaven in Ypenburg of bij het Prins Clausplein.** De ChristenUnie ziet geen ruimte voor een helihaven in een dichtbevolkt gebied als Den Haag.
- ❖ **Investeren in een groene Vlietzone.** De ChristenUnie wil investeren in een groene Vlietzone met beperkte woningbouw.
- ❖ **Fietssnelweg van Ypenburg naar Centrum.** Met spoed komt er een fietssnelweg van Ypenburg, langs de Trekvljet, richting het Centrum.

- ❖ **Uitbreiden jeugd- en sportvoorzieningen.** Om gezinnen te behouden voor Den Haag zijn in de nieuwbouwwijken Leidschenveen en Ypenburg meer jeugd- en sportvoorzieningen nodig.
- ❖ **Verbeteren parkeervoorzieningen.** In de nieuwbouwwijken Ypenburg en Leidschenveen is veel parkeerdruk. Meer parkeervoorzieningen verlichten deze druk. Het terugdraaien van het betaald parkeren rond Winkelcentrum Ypenburg en introductie van de parkeerschijf kan een impuls geven aan het winkelcentrum.

Loosduinen

Prioriteiten:

- ❖ **Geen betaald parkeren in de Notenbuurt.** Het betaald parkeren in Den Haag is geen oplossing voor de parkeerproblematiek, het probleem verschuift naar omliggende wijken. Om die reden wordt het besluit om betaald parkeren in te voeren, voorlopig teruggedraaid. Er moet een samenhangend verkeers- en parkeerplan voor de hele stad komen.
- ❖ **Kijkduin als kleinschalig familiebadplaats behouden en versterken.** Geen grootschalige nieuwbouw in Kijkduin, geen hoogbouw.
- ❖ **Aanpak hondenpoep en zwerfafval.** De ChristenUnie wil door meer handhaving de overlast door hondenpoep en zwerfafval verminderen.
- ❖ **Meer voorzieningen voor jongeren (bijv. voetbalveld).** Het aanbod aan jeugdactiviteiten moet worden verbeterd.
- ❖ **Ondersteuning van het Loosduinse dorpskarakter.** Loosduinen heeft een rijke en lange historie. De ChristenUnie wil deze waar mogelijk ondersteunen en versterken.

Segbroek

Prioriteiten:

- ❖ **Geen betaald parkeren Heesterbuurt, Vruchtenbuurt, Regentesse/Valkenboskwartier.** Het betaald parkeren in Den Haag is geen oplossing voor de parkeerproblematiek, het probleem verschuift naar omliggende wijken. Om die reden wordt het besluit om betaald parkeren in te voeren, voorlopig teruggedraaid. Er moet een samenhangend verkeers- en parkeerplan voor de hele stad komen.
- ❖ **Aanpak hondenpoep en zwerfafval.** De ChristenUnie wil door meer handhaving de overlast door hondenpoep en zwerfafval verminderen.
- ❖ **Verminderen aantal coffeeshops in de wijk.** De ChristenUnie wil de drugsoverlast aanpakken door een blowverbod voor de openbare ruimte, betere handhaving en sluiting van coffeeshops, te beginnen met coffeeshops die overlast geven of zich binnen een straal van 500 meter van een school bevinden.
- ❖ **Uitbreiding fietsenstallingen in de wijk.** In de meeste wijken in Segbroek zijn te weinig fietsenstallingen. De ChristenUnie wil het aantal fietsenstallingen uitbreiden.
- ❖ **Terugdringen jongerenoverlast.** De ChristenUnie wil de jongerenoverlast in de wijk terugdringen door het aanbieden van meer voorzieningen én meer handhaving.

Scheveningen

Prioriteiten:

- ❖ **Behoud van de identiteit en de cultuur van Scheveningen.** Voor de ChristenUnie staat het behoud van de identiteit en de cultuur van Scheveningen voorop. Onder cultuur van Scheveningen wordt verstaan het dialect, de klederdracht, de visserij en de 'Badcultuur'. Een cultuur die gekoesterd moet worden. Scheveningen-Dorp is een beschermd Dorpgezicht. Het is van groot belang de monumentale en

karakteristieke gebouwen en plekken in stand te houden voor de huidige en volgende generaties. Daarnaast moet er meer aandacht komen voor de geschiedenis van Scheveningen in het basisonderwijs. In het verleden schonk het gemeentebestuur van Den Haag iedere scholier die de school verliet een boekwerk over de geschiedenis van Scheveningen voorzien van foto's. Het Haags Centrum van Onderwijs kan hierbij een ondersteunende rol spelen om dit weer in het basisonderwijs in te voeren.

- ❖ **Structuurvisie 2020 te ambitieus.** De ChristenUnie vindt de Structuurvisie 2020 te ambitieus. Deze doet geen recht aan de allure en het woon- en leefklimaat van Scheveningen. Zij is absoluut geen voorstander van de huidige plannen met daarin een grootschalige woningbouw (4100 woningen!) op Scheveningen. Oftewel: geen grootschalige woningbouw op het vrij te komen terrein van de Norfolkline. Dit betekent ook: geen woningbouw op de tramkeerlus aan het Zwarte Pad. De twee iconen van Scheveningen moeten in ere hersteld worden. Met een beperkte aanpassing kan het Kurhaus meer vrijheid krijgen. De Pier moet gerenoveerd worden, zodat deze verandert van de schandvlek van Scheveningen naar de trots van Scheveningen (zie hoofdstuk 4).
- ❖ **Behoud van het Zuiderstrand en dus geen woningen en grootschalige commerciële gebouwen buitendijks en geen nieuwe buitenhaven ten behoeve van een cruiseterminal. In plaats daarvan de 3^e haven behouden voor de visserij, offshore en de Rijksrederij.** Als de huidige havencapaciteit behouden blijft en wordt opgewaarderd zijn dure fratsen als een nieuwe buitenhaven totaal overbodig (zie hoofdstuk 6).
- ❖ **Meer groen voor Scheveningen.** Scheveningen is rijkelijk omzoomd door groengebieden. In de wijken Duindorp, Havenkwartier, Geuzenwijk en Scheveningen-Dorp is de groenvoorziening echter karig ingevuld. Beelden uit begin 20^e eeuw tonen aan dat met name Scheveningen-Dorp rijkelijk voorzien was van bomen. De ChristenUnie wil deze historie herstellen door aanplanting.
- ❖ **Tweerichtingsverkeer boulevard handhaven.** De ChristenUnie wil bij de herinrichting boulevard het tweerichtingsverkeer handhaven, zodat voorkomen wordt dat de verkeersintensiteit in Scheveningen-Dorp toeneemt wat leidt tot vermindering van de leefbaarheid voor de woonomgeving. Om de verkeersintensiteit in heel Scheveningen niet te laten toenemen is goed openbaar vervoer naar Scheveningen noodzakelijk (met een Randstadrailverbinding, zie hoofdstuk 5).

Op de volgende pagina's leest u meer over de goede plannen van de ChristenUnie voor Scheveningen: pag. 5, met name de speerpunten 7, 8 en 9; hoofdstuk 1: pag. 8; hoofdstuk 4: pag. 16 en 17; hoofdstuk 5: pag. 20 en 21; hoofdstuk 6: pag. 23-25 en hoofdstuk 9: pag. 35 en 36.

SCHEVENINGEN MOET SCHEVENINGEN BLIJVEN, DE HAVEN MOET HAVEN BLIJVEN.

Colofon

Het verkiezingsprogramma 2010-2014 is geschreven onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de ChristenUnie Den Haag. De verkiezingsprogramma commissie bestaat uit de volgende leden:

Pieter Grinwis (voorzitter)
Jonathan van der Geer
Jan Pieter Meijer
Evert de Niet
Allard Sierksma
Michiel Suurmond
Sander Veldhuizen
Marjan Volkerink

Contactgegevens: Pieter Grinwis, 070-3456009, pietergrinwis@hotmail.com

www.denhaag.christenunie.nl en www.denhaaginbloei.nl